

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU ADMINISTRACJA, STUDIA I i II STOPNIA

I. Zakres przedmiotowy

1. Niniejsze zasady dotyczą prac licencjackich i magisterskich przygotowywanych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu na kierunku Administracja I i II stopnia, jak też przeprowadzania egzaminu dyplomowego.

II. Praca magisterska

1. Praca magisterska stanowi podsumowanie wiedzy i umiejętności studenta uzyskanych w ramach studiów pierwszego i drugiego stopnia.
2. Praca magisterska stanowi podstawę do oceny kompetencji społecznych studenta uzyskanych w ramach studiów pierwszego i drugiego stopnia.
3. Temat pracy magisterskiej powinien umożliwiać wykorzystanie uzyskanej przez studenta wiedzy i umiejętności zgodnie z profilem studenta na kierunku administracji, a także powinien wskazywać określony obszar badawczy, a także konkretny problem badawczy (problemy badawcze) i sposób jego rozwiązania oparty na określonej koncepcji.
4. Praca magisterska powinna rozwijać umiejętności magistranta w zakresie rozwiązywania problemów badawczych w danym obszarze wiedzy przy wykorzystaniu zwłaszcza aktów prawnych, literatury, orzecznictwa i pism urzędowych.
5. Praca magisterska jest pracą własną studenta realizowaną pod kierunkiem opiekuna. Opiekun jest zobowiązany nadzorować przygotowanie koncepcji i realizację pracy magisterskiej i w tym zakresie udzielać magistrantowi pomocy merytorycznej. Opiekun zapewnia odpowiednią liczbę konsultacji dotyczącej przygotowywanej pracy magisterskiej. Podczas realizacji pracy magisterskiej student powinien wykazać, że potrafi sprecyzować cel badawczy i koncepcję (z uzasadnieniem) oraz zakres własnej pracy w ramach danego problemu badawczych (problemów badawczych), a także dobrać odpowiednie metody do osiągnięcia tego celu.
6. W ramach pracy magisterskiej student przedstawia rozwiązanie konkretnego problemu badawczych (problemów badawczych) i formułuje wnioski.

III. Praca licencjacka

1. Praca licencjacka stanowi podsumowanie wiedzy i umiejętności studenta uzyskanych w ramach studiów pierwszego.
2. Praca licencjacka stanowi podstawę do oceny kompetencji społecznych studenta uzyskanych w ramach studiów pierwszego stopnia.
3. Temat pracy licencjackiej powinien umożliwiać wykorzystanie uzyskanej przez studenta wiedzy i umiejętności zgodnie z profilem studenta na kierunku administracji, a także wskazywać konkretny problem badawczy (problemy badawcze) i sposób jego rozwiązania.
4. Praca licencjacka powinna rozwijać umiejętności studenta w zakresie rozwiązywania prostego zadania badawczego w obszarze administracji przy wykorzystaniu zwłaszcza aktów prawnych, literatury, orzecznictwa i dokumentów urzędowych.
5. Praca licencjacka jest pracą własną studenta realizowaną pod kierunkiem opiekuna. Opiekun jest zobowiązany nadzorować realizację pracy licencjackiej i w tym zakresie udzielać studentowi pomocy merytorycznej.
6. Podczas realizacji pracy licencjackiej student powinien wykazać, że potrafi sprecyzować cel badawczy.

III. Wytoczne wspólne

1. Opiekun pracy dyplomowej jest zobowiązany do ustalenia tematu pracy z uwzględnieniem kierunku bądź kierunków badawczych realizowanych w pracy naukowo-dydaktycznej.
2. W sytuacji braku możliwości ustalenia takiego tematu jego wybór dokonuje się w uzgodnieniu z Dyrektorem (zastępcą Dyrektora) Instytutu.
3. Praca dyplomowa składa się z części wstępnej (wstępu), rozdziałów stanowiących rozwinięcie realizowanego problemu badawczego oraz zakończenia.
4. W części wstępnej pracy dyplomowej należy sformułować cel pracy i zakres badanej problematyki.
5. Liczba rozdziałów jest ustalana indywidualnie w każdym przypadku w zależności od realizowanego problemu badawczego.
6. W pracy dyplomowej powinno się w miarę możliwości zachować proporcje w objętości między poszczególnymi rozdziałami z założeniem, iż rozdział pierwszy, mający charakter wprowadzający, nie powinien przekraczać objętości kolejnych rozdziałów.

7. Opiekun pracy dyplomowej jest zobowiązany do wyboru recenzenta pracy przygotowywanej pod jego kierunkiem. W przypadku niewskazania recenzenta w sposób wskazany w zdaniu poprzednim decyzję w tej sprawie podejmuje Dyrektor (zastępca Dyrektora) Instytutu.
8. W pracy dyplomowej należy stosować odnośniki – przypisy wskazujące na korzystanie przez autora z literatury, orzecznictwa, aktów prawnych czy też dokumentów urzędowych. Cytaty powinny być używane tylko wtedy, kiedy użycie własnego określenia mogłoby zmienić intencję cytowanego autora. Jednakże praca dyplomowa nie może być kompilacją cytatów. Proporcja między tekstem własnym autora a użytymi cytatami powinna być taka, aby nie powstawały wątpliwości co do samodzielnego i oryginalnego charakteru pracy. Wszystkie fragmenty nie pochodzące od autora pracy, w tym cytowane przepisy aktów prawnych, powinny być opatrzone znakami cytowania.
9. W pracy dyplomowej należy w miarę możliwości stosować następujące zasady budowy przepisów:
  - 1) przypisy stosuje się na dole strony z zachowaniem ciągłości, niezależnie od podziału pracy na poszczególne rozdziały;
  - 2) przypisy należy rozpoczynać od wielkiej litery;
  - 3) pozycje literaturowe umieszczone w przypisach muszą mieć odzwierciedlenie w bibliografii; jedynie takie pozycje literaturowe mogą być podawane w bibliografii;
  - 4) przypis zakończony jest kropką;
  - 5) w przypadku korzystania z książek należy przyjąć następującą formę źródła (w przypisie): autor (imię ograniczamy zawsze do inicjału), tytuł, tłumacz, wydawca, miejsce i rok wydania oraz numer strony; przykład:

A. Kowalski, *Prawo administracyjne*, Inicjał, Warszawa 2004, s. 125.
  - 6) przy kolejnym odnośniku zawierającym wcześniej podaną pozycję literaturową nie stosuje się pełnego opisu. W przypadku cytowania jednej pracy danego autora zastosowanie ma następująca nota: autor, *op. cit.*, strona; przykład: A. Kowalski, *op. cit.*, s. 217.
  - 7) jeżeli cytuje się kilka pozycji jednego autora, wówczas do powyższej noty należy dodać początkowe słowa tytułu; przykład: dwie pozycje książkowe A. Kowalskiego *Prawo administracyjne* oraz *Prawo gospodarcze*. Korzystając kolejny raz z danej pozycji, należy zaznaczyć: A. Kowalski, *Prawo administracyjne...*, *op. cit.*, s. 22.

- 8) jeśli przypisy następują bezpośrednio po sobie, odnosząc się do tej samej literatury, należy zastosować formę skrótu: *ibidem* wraz z odpowiednim numerem strony. Można zastosować także formę skrótu: *tamże*. Jednakże w pracy należy stosować konsekwentnie łacińskie albo polskie formy skrótu;
- 9) przy korzystaniu z czasopism (oraz publikacji periodycznych) należy stosować następującą formę: autor (imię – inicjał), tytuł, tłumacz, tytuł czasopisma, rok wydania, numer oraz numer strony, przykład: B. Nowak, *Zachowania i norma*, „Państwo i Prawo” 2004, nr 3, s. 30.
- 10) w przypadku gdy przypis odnosi się do tekstu zawartego w wieloautorskiej pracy zwartej, należy zastosować następującą formę: Z. Nowak, *Kompetencja i prawo*, [w:] *Prawne determinanty działalności administracji*, red. A. Kowal, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 81.
- 11) w przypadku cytowania orzecznictwa, w tekście podstawowym wskazuje się wyłącznie tezę, bądź fragment z uzasadnienia wyroku sądu z oznaczeniem sądu. Pozostałe dane indywidualizujące orzeczenie umieszczone są w przypisie, zgodnie z poniższymi przykładami:
  - a) w tekście głównym: zgodnie z wyrokiem NSA w Warszawie z dnia 15.03.2011 r. „spółka ma prawo do.....”;
  - b) w przypisie: Wyrok NSA w Warszawie z dnia 15.03.2011 r., II FSK 2011/09, „Przegląd Podatkowy” 2012, nr 9, s. 8;w przypadku kolejnego cytowania tych samych orzeczeń nie stosujemy skrótów określonych w pkt 18 i 20;
- 12) w sytuacji cytowania aktów prawnych w tekście podstawowym wskazuje się wyłącznie określenie aktu prawnego i jego datę wydania. Pozostałe dane dotyczące publikacji aktu prawnego należy umieścić w przypisie, zgodnie z poniższymi przykładami:
  - a) w tekście podstawowym: „na podstawie art. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa”;
  - b) w przypisie: T.j. Dz. U. z 2012, poz. 749 ze zm., można też dodawać formuły skrótu, n.p.: „dalej jako: o.p.”;
- 13) w przypadku kolejnego cytowania tych samych aktów prawnych nie stosujemy skrótów określonych w pkt. 6 i 7;
- 14) w przypadku cytowania pism urzędowych stosuje się odpowiednio pkt 11;

10. Na końcu pracy dyplomowej należy zamieścić bibliografię składającą się z wykazu aktów prawnych, literatury, orzecznictwa, pism urzędowych i innych materiałów wykorzystanych w pracy, w tym źródeł internetowych. Pozycje literaturowe w bibliografii podaje się alfabetycznie według nazwiska autora.

IV. Egzamin dyplomowy

1. Egzamin dyplomowy składa się w formie ustnej przed komisją złożoną z przewodniczącego, promotora lub jego reprezentanta oraz recenzenta lub jego reprezentanta. Podczas egzaminu student odpowiada na trzy pytania:
  - 1) dwa wylosowane z ogólnego zestawu pytań przygotowanego oddzielnie dla kierunku Administracja I stopnia i Administracja II stopnia oraz podanego studentom w wersji ostatecznej do końca semestru poprzedzającego semestr, w którym ma odbyć się egzamin dyplomowy;
  - 2) jedno z zakresu objętego pracą dyplomową, zadane przez członka komisji.
2. Ocena z egzaminu jest średnią arytmetyczną ocen uzyskanych za odpowiedzi na poszczególne pytania.
3. Na prośbę studenta składającego egzamin komisja może dopuścić obecność publiczności podczas egzaminu.

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

1. Praca dyplomowa inżynierska jest pisemnym, własnym opracowaniem monograficznym zgodnym z ustalonym tematem. Praca może mieć charakter oryginalny, poglądowy lub przeglądowy. Jest podsumowaniem wiedzy i umiejętności studenta zdobytych w toku studiów I stopnia.
2. Tematyka pracy powinna umożliwić na szerokie wykorzystanie wiedzy i umiejętności zgodnie z kierunkiem, a także zawierać rozwiązanie konkretnego, w zakresie danej metodyki na poziomie wiedzy zawodowej w zakresie danej metody/techniki.
3. Praca dyplomowa powinna rozwijać umiejętności dyplomanta w zakresie rozwiązywania problemów, zagadnień technicznych, przy wykorzystaniu wiedzy o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz na podstawie dostępnej literaturze.
4. Integralną częścią pracy może być model urządzenia, projekt, konstrukcja, program komputerowy itp.
5. Prace dyplomowa powinno cechować:
  - a) precyzyjne i obiektywne przedstawienie przedmiotu pracy z wyraźnym zaznaczeniem wyników własnych autora na tle opublikowanych materiałów źródłowych,
  - b) przejrzysty układ treści pracy,
  - c) kompletność opracowania,
  - d) poprawność języka i stylu wypowiedzi,
  - e) odpowiedni poziom edytorski (zachowanie wymagań formalnych).
6. Praca dyplomowa nie jest chronologicznym opisem przebiegu badań teoretycznych lub praktycznych ani włożonego wysiłku. Praca nie jest podręcznikiem dydaktycznym ani przedstawieniem szerokiego zakresu własnej wiedzy. Praca dyplomowa składa się z szeregu elementów stanowiących logiczną całość.
7. Merytoryczną stronę pracy dyplomowej określa promotor, opiekujący się dyplomantem.

Zawartość pracy dyplomowej

Praca dyplomowa składa się z następujących elementów:

1. Strona tytułowa
2. Strona z ewentualnym potwierdzeniem (podziękowaniem) od firmy dla potrzeb, której praca była realizowana
3. Streszczenie w języku polskim i angielskim
4. Opis zastosowanych oznaczeń i skrótów
5. Spis treści
6. Wstęp
7. Cel pracy
8. Treść właściwa, podzielona na rozdziały
9. Podsumowanie z wnioskami
10. Literatura
11. Spis tablic, spis rysunków, ewentualne załączniki
12. Oświadczenie wynikające z regulaminu antyplagiatowego

1. WSTĘP

Wstęp jest jedną z najważniejszych części pracy dyplomowej. We wstępie należy uzasadnić podjęcie tematu, stanowi również syntetyczny, logicznie sformułowany przewodnik po treści pracy.

Zestaw pożądaných elementów wstępu obejmuje:

- **genezę podjęcia tematu,**
- ściśle wyodrębnienie przedmiotu pracy,
- określenie zakresu rzeczowego, czasowego i przestrzennego przedmiotu pracy.

Wymienione wyżej elementy wstępu pracy dyplomowej nie powinny zajmować zbyt dużej liczby stron.

2. CEL PRACY

Należy uwypuklić, najlepiej innym rodzajem czcionki np. *kursywa* lub **pogrubienie**. Można również zastosować *kursywę barwną*.

3. TREŚĆ WŁAŚCIWA

Treść właściwa powinna zawierać:

- część teoretyczną w zależności od tematyki pracy – przegląd literatury, podstawy teoretyczne pracy, przepisy prawa,
- część praktyczną:
- metodykę badań,
- badania lub projekt,
- opracowanie wyników badań,
- podsumowanie,
- wnioski.

4. WYKORZYSTANIE CUDZEGO DOROBKU INTELEKTUALNEGO

Wykorzystywanie cudzego dorobku intelektualnego oraz własnych źródeł informacji o zdarzeniach, zjawiskach, rzeczywistości itd. musi być w pracy udokumentowane.

Gdy cudze, oryginalne myśli przejmujemy bez podania źródła, jest to niedozwolony plagiat.

Cytowanie spełnia trzy podstawowe funkcje:

- wskazywanie źródeł wykorzystywanych informacji, poglądów, stanowisk itp.,
- wzbogacanie tekstu zasadniczego dodatkowymi informacjami,
- ukazywanie w różny sposób, np. polemiczny, złożoności tematu, poglądów, okoliczności itp.

Prawo autorskie

Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym wyjaśnianiem, analizą krytyczną, nauczaniem, lub prawami gatunku twórczości.

5. RYSUNKI

Jednym z podstawowych elementów prac inżynierskich są rysunki. Umożliwiają one przedstawienie w sposób jasny i prosty tego, czego nie da się przedstawić tekstem w sposób opisowy lub możliwe jest do opisania za pomocą długiego i niezbyt czytelnego tekstu. Aby uprościć strukturę pracy, jako rysunki traktuje się:

- właściwe rysunki kreskowe,
- wykresy,
- schematy,
- fotografie.

Rysunek na stronie tekstowej umieszcza się po odwołaniu do niego w tekście.

Umieszczenie rysunków na stronie może być realizowane przez:

- bezpośrednio wykonanie rysunku za pomocą programów komputerowych,
- skanowanie,
- bezpośrednio umieszczanie zdjęć fotografii cyfrowej.

Tytuły rysunków umieszcza się centralnie *pod* rysunkiem np. Wyjaśnienia i opisy umieszczone na rysunku powinny być zrozumiałe i czytelne.

Rys.15. Schemat instalacji elektrycznej budynku

Rys.16. Wykres zależności temperatury od mocy źródła

6. TABLICE I TABELE

Tablice i tabele muszą spełniać postulat „samoobjaśnialności”, to znaczy tytuł tablicy i treść nagłówków, powinny zawierać wszystkie potrzebne informacje, tak, aby można było zrozumieć sens tablicy bez poszukiwania dodatkowych objaśnień w tekście pracy. **Tytuł tablicy umieszcza się nad tablicą.**

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Podsumowanie w zależności od tematu i struktury pracy może mieć różną konstrukcję. Dobrze napisane zakończenie musi odpowiadać zapowiedzianemu we wstępie, a zrealizowanemu w pracy zadaniu – celu pracy, niezależnie od dziedziny zainteresowań i przedmiotu pracy. Wnioski muszą być konkretne i wynikać z pracy.

Wynika z tego, że musi istnieć bezpośredni związek między wstępem, częścią zasadniczą i podsumowaniem; podsumowanie **nie jest** elementem nowym, lecz częścią całości, w związku, z czym **nie może** być miejscem, w którym dyplomant **wprowadza nowe fakty, dane lub dowody prezentowanych wyników.**

W podsumowaniu nie wstawia się tabel, rysunków, jedynie omawia się je.

Zakończenie stanowi uogólnienie zagadnienia opracowywanego w pracy oraz miejsce wyciągnięcia wniosków.

W zakończeniu można wyeksponować refleksje o tym, dlaczego osiągnięto taki, a nie inny wynik, co może być nawiązaniem do możliwości dostępu do źródeł lub możliwości przeprowadzenia określonego doświadczenia.

W zakończeniu można przedstawiać dalsze perspektywy i proponowane kierunki badania zagadnienia, wynikającego z tematu pracy.

8. LITERATURA

Literaturę stanowią materiały źródłowe różnego typu. Zalicza się do nich:

- wydawnictwa zwarte,
- wydawnictwa ciągłe,
- wydawnictwa specjalne,
- wydawnictwa elektroniczne.

Wydawnictwa zwarte to wszelkiego rodzaju druki ukazujące się, jako całość, czyli jedno- lub wielotomowe książki, skrypty i materiały konferencyjne. Podstawową zasadą ich cytowania jest podawanie danych w następującej kolejności:

Nazwisko Inicjały imion.: (dwukropek) **Tytuł.** (kropka) **Nazwa wydawnictwa,** (przecinek) **miejsce wydania i rok wydania.**

Przy wielu autorach podaje się nazwiska i inicjały pierwszych i inni

Dane dotyczące materiałów konferencyjnych podaje się w następujący sposób:

Nazwisko i Inicjały imion autora referat: (dwukropek) **Tytuł referatu.** (kropka) **„Materiały konferencji”** **Nazwa konferencji,** (przecinek) **miejsce konferencji data konferencji.**

Wydawnictwa ciągłe są to wszelkiego rodzaju publikacje ukazujące się w pewnych określonych lub nieokreślonych odstępach czasu. Posiadają one wspólny tytuł i oznaczenie kolejności poprzez numerację bieżącą lub określenie wskazujące na chronologię ich ukazywania się (np. miesięcznik, kwartalnik, rocznik).

Do wydawnictw tych zalicza się:

- czasopisma,
- gazety,
- dzienniki urzędowe.

Dane dotyczące publikacji w czasopismach i gazetach podaje się w następujący sposób:

Nazwisko i Inicjały imion autorów publikacji: (dwukropek) **Tytuł publikacji.** (kropka) **Tytuł czasopisma lub gazety, numer czasopisma lub gazet,** (przecinek) **rok wydania.**

Dane dotyczące publikacji zawartych w dziennikach urzędowych tj. Dzienniku Ustaw, Monitorze Polskim, Dziennikach Urzędowych poszczególnych ministerstw lub województw podaje się w następujący sposób:

Ustawa (Rozporządzenie) „organ wydający” z dnia „data wydania” **Tytuł ustawy (Rozporządzenia)** (kropka) **Nazwa dziennika publikującego,** (przecinek) **rok publikowania,**

(przecinek) **numer dziennika** (przecinek) **numer pozycji**, ewentualnie zapis późniejszych zmian np. z późn. zm.

Do wydawnictw specjalnych zalicza się:

- literaturę patentową,
- opisy patentowe,
- normy,
- mapy,
- ikonografie,
- materiały reklamowe,
- materiały firmowe,
- materiały niepublikowane.

Literatura patentowa są to oficjalne wydawnictwa Urzędu Patentowego RP.

Zasadą jest rozpoczynanie opisu materiału od tytułu.

Podawanie autorskich materiałów niepublikowanych wymaga **każdorazowo uzyskania zgody autora**. Dane dotyczące wydawnictw niepublikowanych podaje się w następujący sposób:

Nazwisko i inicjały imion autorów: (dwukropek) **Tytuł.** (kropka) **Określenie rodzaju pracy (np. praca badawcza).**(kropka) **Nazwa instytucji, w której wykonano prace,** (przecinek) **Miejscowość w której ma siedzibę instytucja, rok opracowania,** dodatkowa informacja - (niepublikowana).

Wydawnictwa elektroniczne są to wszystkie dokumenty, które zostały opublikowane wyłącznie w formie elektronicznej. Podstawowe dane opisujące wydawnictwa elektroniczne są takie same jak dla wydawnictw drukowanych. Dodatkowo muszą być one uzupełnione elementami specyficznymi dla dokumentów elektronicznych tj. określenie rodzaju nośnika, adres internetowy, data dostępu. Rodzaj nośnika np.: [Internet], [CD], itp. zawsze pisze się w nawiasie kwadratowym.

Adres internetowy należy wpisywać bardzo dokładnie, w całości. Bardzo długie adresy, nie mieszczące się w jednym wierszu, można dzielić jedynie na jakimś specyficznym znaku np. /, ?, # itp. Datę dostępu pisze się również w nawiasie kwadratowym i poprzedza słowem *dostęp*.

Dane dotyczące wydawnictw elektronicznych podaje się w następujący sposób:

Nazwisko i Inicjały imion autorów: (dwukropek) **Tytuł.** (kropka) **Wydawca,** (przecinek) **[rodzaj nośnika] adres internetowy, data dostępu.**

Tytuły rosyjskich pozycji literaturowych, pisanych cyrylicą podaje się w transkrypcji lub transliteracji alfabetu rosyjskiego na alfabet łaciński zgodnie z normą PN/N -01201. Dotyczy to

również innych alfabetów i języków, dla których istnieją odrębne normy. Zestawienie pozycji literaturowych podaje się w albo kolejności alfabetycznej nazwisk pierwszych autorów oraz pierwszych liter publikacji, w których nie podano autorów lub w kolejności cytowania (**w PWSZ zaleca się według kolejności cytowania**).

9. CYTOWANIE

W pracach inżynierskich dotyczących nauk technicznych stosuje się *cytowanie lub wykorzystywanie cudzego dorobku intelektualnego, za pomocą odnośników*.

Sposobu tego używa się w celu zaoszczędzenia miejsca i osiągnięcia większej zwartości pracy. Polega on na wstawianiu, w nawiasie kwadratowym numeru pozycji literaturowej ze spisu zawartego w punkcie „Literatura”. Pozycje tę wstawia się: na końcu ostatniego zdania, dotyczącego cytatu, przed kropką, na końcu zdania, przed dwukropkiem, w przypadku stosowania numeracji lub punktatorów. Jeżeli cytowanie lub wykorzystywanie cudzego dorobku intelektualnego obejmuje większą partię materiału to numer pozycji literaturowej umieszcza się na końcu akapitu obejmującego cytowany lub omawiany materiał.

W jednym nawiasie kwadratowym można wstawić numery dowolnej ilości pozycji literaturowych jednak należy zachować uporządkowanie według wzrastającej wartości cyfr np. [4,17,45,103]. Źródeł literatury nie podaje się w przypisach, przypisy to objaśnienia i uwagi, powiązane z tekstem głównym za pomocą odsyłaczy, odnoszące się do poszczególnych wyrazów, zwrotów i fragmentów tekstu.

10. WZORY I RÓWNANIA MATEMATYCZNE

Wzory matematyczne należy pisać za pomocą edytora równań np. Microsoft Equation 3,0 (lub wyższego), umieszczone centralnie.

Obok wzoru, w przypadku stosowania numeracji powinien być podany (umieszczony w okrągłym nawiasie) numer kolejny wzoru, dosunięty do prawego marginesu.

W pracach zawierających niezbyt dużą liczbę wzorów stosuje się numerację kolejną (1,2,3,...), natomiast w pracach, w których znajduje się duża liczba wzorów można stosować numerację zawierającą oznaczenie rozdziału oraz numer kolejny wzoru w danym rozdziale (np. 4.1, 4.2, 4.3.).

Jeżeli zależność posiada jednostkę miary należy ją podać w kwadratowym nawiasie w układzie SI np.: [kg]

Pod wzorem należy podać objaśnienia, występujących po raz pierwszy w pracy oznaczeń literowych oraz ich wymiarów w jednostkach miar układu SI.

gdzie:

A – czynnik pierwszy,

t – czynnik drugi, ...

m – czynnik trzeci, ...

n – czynnik czwarty, ...

p – czynnik piąty, ...

k – czynnik szósty, ...

11. TYPOGRAFIA TEKSTU

W poprawnie napisanym tekście:

- w tytułach nie zostawia się wyrazów jednoliterowych na końcu wiersza.
- tytułów nie kończy się kropką.
- nie dopuszcza się rozpoczynania nowej strony ostatnim wierszem akapitu z poprzedniej strony.
- nie dopuszcza się pozostawiania u dołu kolumny pierwszego wiersza nowego akapitu.
- wyrazy dzieli się i przenosi zgodnie z zasadami podanymi w *nowym słowniku ortograficznym*.
- wyrazów dwusylabowych i jednosylabowych nie dzieli się i nie przenosi.
- liczb nie dzieli się i nie przenosi.
- akronimów nie dzieli się i nie przenosi. **Akronim**, wyraz utworzony z pierwszych zgłosek lub liter innych wyrazów (nazwisk, nazw lub określeń), np. UNICEF, NATO.
- ostatni wiersz akapitu powinien zawierać, co najmniej 5 znaków, plus znak interpunkcyjny kończący tekst akapitu.
- tytułów *prof., dr hab., dr, mgr, inż.*., znajdujących się przed nazwiskami nie pozostawia się na końcu wiersza.
- inicjałów imion znajdujących się przed nazwiskiem nie pozostawia się na końcu wiersza.
- przed jednoliterowymi skrótami nazw i określeń (np. *xxi w., 2005 r., 500 m*) nie pozostawia się liczb arabskich lub rzymskich na końcu wiersza.
- nie pozostawia się na końcu wiersza wyrazów jednoliterowych *a, i, o, u, w, z*.

- chcąc wyróżnić partie tekstu należy stosować **wytluszczenie** lub *kursywę*. podkreślenie stosuje się jedynie w rzadkich przypadkach, gdy zachodzi konieczna potrzeba wyróżnienia tekstu a obydwa powyższe sposoby zostały już wykorzystane.
- nazwiska podaje się w danej pracy jednolicie albo z imionami albo z inicjałami imion.
- imiona i nazwiska pisane w oryginalnej formie alfabetami niełacińskimi zapisuje się w transkrypcji.
- w całej pracy stosuje się jednolity sposób zapisu dat.
- po podpisie pod rysunkiem lub tytule nad tablicą nie stawia się kropki.

12. SPISY I ZAŁĄCZNIKI

Spisy tablic i rysunków stanowią ostatni obowiązkowy element pracy dyplomowej. Zamieszcza się je jedynie wtedy, gdy w pracy występują wymienione elementy.

Tytuły spisów pisze się wersalikami, pogrubioną czcionką 12-to punktową, centrowaną, bez numeracji np.:

12.1. SPIS TABLIC

- Tabl.1. Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

Tabl.2. Bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb

12.2. SPIS RYSUNKÓW

Rys.1. Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa.

Rys.2. Bbbbbbb.

W pracach, w których autor pragnie załączyć materiał dowodowy w postaci dużych zestawień, rysunków, fotografii, map itp. można je umieścić w formie załączników. Załączniki te umieszcza się za spisem rysunków lub w specjalnie wykonanej kieszeni, wykonanej w tylnej okładce pracy.

13. WYMAGANIA EDYTORSKIE PRACY DYPLOMOWEJ

Tekst należy napisać w edytorze tekstu Word, czcionką Times New Roman, tytuły rozdziałów napisane czcionką 14 pkt., a tekst czcionką 12 pkt.; marginesy stosowane w pracy: lewy margines (poszerzony) 3,5 cm, prawy 2,5 cm; marginesy górny i dolny 2,5 cm; interlinia 1.5 pkt., wyrównanie (wyjustowanie) tekstu z obu stron.

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. ANGELUSA SILESIUSA W WAŁBRZYCHU**

Instytut Społeczno-Prawny

kierunek: BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY

Imię i nazwisko

nr albumu:

PRACA DYPLOMOWA

INŻYNIERSKA

Temat pracy.....

Praca napisana pod kierunkiem:

Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy

Akceptacja opiekuna pracy

.....

podpis

Wałbrzych (ROK)

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU *FILOLOGIA*

Dwuetapowy (A+B) proces dyplomowania, obejmuje: napisanie pracy dyplomowej licencjackiej (część A) oraz egzamin dyplomowy (część B). Celem jest weryfikacja **zakładanych efektów kształcenia** dla kierunku filologia na poziomie studiów licencjackich (pierwszego stopnia) o profilu praktycznym, które są wyszczególnione i opisane symbolami: w zakresie wiedzy (K_W01 do K_W13n), umiejętności (K_U01 do K_U13n) i kompetencji (od K_K01 do K_K05).

W szczególności należy potwierdzić **kierunkowe efekty kształcenia** w zakresie:

- a) rozwiązywania problemów i zagadnień w zakresie glottodydaktyki, językoznawstwa i literaturoznawstwa, przy wykorzystaniu wiedzy o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz dostępnej literatury, czego dowodzi tytuł pracy licencjackiej;
- b) wykorzystywania zdobytych umiejętności z zakresu wiedzy przedmiotowej, praktyki zawodowej oraz innych przedmiotów;
- c) jasnego sprecyzowania realizowanego **celu pracy**, a także jej zakresu;
- d) przedstawiania doboru **materiałów** oraz własnego sposobu rozwiązania zagadnienia z odpowiednim uzasadnieniem wyboru;
- e) czytelnego opisu i prezentacji stosownych **wniosków** w pracy licencjackiej

CZĘŚĆ A. NAPISANIE PRACY LICENCJACKIEJ

I. Praca dyplomanta z promotorem i gwarancje samodzielności pracy

1. Praca dyplomowa licencjacka jest pracą własną studenta, realizowaną pod kierunkiem opiekuna pracy – promotora, który śledzi tok realizacji zadań i udziela dyplomantowi pomocy merytorycznej oraz redakcyjnej, a w szczególności w zakresie:
  - a) sprecyzowania tematu,
  - b) odpowiedniego doboru i wykorzystaniu literatury źródłowej,
  - c) określenia celu pracy dyplomowej,
  - d) opracowania redakcyjnego.
2. Gwarancją samodzielności pracy studenta jest odpowiednia liczba indywidualnych konsultacji z opiekunem pracy, a także stosowne oświadczenie autora (stanowiące

załącznik do pracy dyplomowej – Załącznik nr 1 do Uchwały 22/2014 z dnia 21 maja 2014 r. *w sprawie zmian w procesie dyplomowania w PWSZ AS w Wałbrzychu*).

II. Wymagania formalne

1. Integralną częścią pracy dyplomowej jest oświadczenie autora o samodzielności o jej wykonaniu i napisaniu.
2. Pracę dyplomową drukowaną w formacie A4 w ilości 2 egzemplarzy należy przekazać do sekretariatu Instytutu Humanistycznego na miesiąc przed egzaminem dyplomowym. Wraz z wersją drukowaną należy dostarczyć pracę w wersji elektronicznej (zapis w całości w jednym pliku na nośniku elektrycznym CD-R, DVD-R, w formacie pliku Word, doc).
3. Dalsze postępowanie reguluje zarządzenie rektora z dnia 30 października 2015 r. *w sprawie wprowadzenia Regulaminu antyplagiatowego, określającego zasady funkcjonowania Systemu Plagiat.pl w PWSZ AS w Wałbrzychu*.

III. Wymagania redakcyjne

1. Objętość pracy dyplomowej:
  - a) cała praca dyplomowa powinna liczyć nie mniej niż 30 i nie więcej niż 35 stron (włączając w to stronę tytułową, strony ze spisem treści, wstępem, rozdziałami i podrozdziałami, wnioskami/podsumowaniem, bibliografią);
  - b) do podanej liczby stron nie wlicza się załączników zawierających kopie kwestionariuszy, materiałów wykorzystanych w badaniu, zdjęć, map itp. oraz streszczenia w języku polskim.
1. Na strukturę pracy dyplomowej składają się:
  - a) STRONA TYTUŁOWA (wg zał. 3 Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014);
  - b) SPIS TREŚCI (powinien zawierać informacje o poszczególnych częściach składowych pracy i ich rozmieszczeniu na poszczególnych stronach; pierwsza strona spisu treści jest jednocześnie pierwszą numerowaną stroną pracy dyplomowej);
  - c) WSTĘP
  - d) ZASADNICZE CZĘŚCI PRACY - rozdziały

- e) BIBLIOGRAFIA (alfabetyczny wg nazwisk autorów spis prac naukowych, czyli publikacji z czasopism naukowych, książek, monografii itp. oraz pozycji internetowych, cytowanych w tekście); co najmniej kilkanaście pozycji;
- f) STRESZCZENIE w języku polskim
- g) SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Wszystkie części pracy powinny być zestawione w wyżej wymienionym porządku i trwale związane ze sobą za pomocą oprawy zaciskowej o twardym grzbiecie (kolor niebieski/granat) i miękkiej okładce.

IV. Forma pracy

1. Maszynopis do druku powinien spełniać wymogi określone w Uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 z dnia 21 maja 2014 r., tj.:
  - a) strona tytułowa powinna być redagowana zgodnie ze wzorem (załącznik nr 1);
  - b) należy korzystać z edytora tekstu Word, czcionki Times New Roman – tytuły rozdziałów powinny być pisane czcionką 14 pkt. pogrubioną, podrozdziałów 12 pkt. pogrubioną, tekst główny czcionką 12 pkt. (bez pogrubienia), a teksty drugorzędne czcionką 11 pkt. (dot. cytatów blokowych, bibliografii, załączników oraz napisów nad tabelami i pod schematami, rysunkami, ilustracjami i wyliczeniami);
  - c) tytuły rozdziałów powinny znajdować się zawsze na nowej stronie, tytuły podrozdziałów powinny być oddzielone od poprzedzającego tekstu jednym wierszem;
  - d) tabulatory (wcięcia): 1,25 cm; pierwszy wiersz akapitu po tytule wstępu, rozdziału, podrozdziału i podsumowania powinien być bez wcięcia;
  - e) marginesy stosowane w pracy: lewy – 3,5 cm; prawy, górny i dolny – 2,5 cm;
  - f) interlinia 1.5 pkt., wyrównanie (wyjustowanie) tekstu z obu stron;
  - g) numery stron powinny być umieszczone w prawym dolnym rogu; nie podaje się numeru na stronie tytułowej;
  - h) tabele, schematy, rysunki, ilustracje i wyliczenia powinny być odpowiednio ponumerowane w całej pracy i stosownie zatytułowane (czcionka Times New Roman 11 pkt. kursywa);
  - i) numery z tytułami tabel powinny być podane u góry, natomiast numery z tytułami schematów, rysunków i ilustracji u dołu;

- j) jeśli dana tabela, schemat, rysunek czy ilustracja nie jest dziełem piszącego pracę dyplomową, a jedynie pochodzi z innego źródła, wtedy za tytułem należy w nawiasie podać nazwisko autora, rok publikacji oraz stronę;
- k) krótkie cytaty (poniżej 60 wyrazów) powinny być umieszczone w tekście i ujęte w znakach typu "..."; pojedyncze znaki '...' cytowania należy stosować przy cytatach w obrębie cytatów;
- l) dłuższe cytaty powinny być w odrębnym bloku z wcięciem od lewej i od prawej 1,25 cm; czcionka: 11 pkt. Times New Roman, interlinia 1,5 pkt.; odstęp od poprzedzającego i następującego tekstu – 1 wiersz 12 pkt. (w nawiasie podać nazwisko autora, datę wydania publikacji i strony); ominięcia w cytatach powinny być zaznaczone poprzez trzy kropki w nawiasie;
- m) w przypadku cytatów blokowych nie stosuje się znaków cudzośćłowu;
- n) wszystkie dodane przez siebie uwagi powinny być ujęte w nawiasach klamrowych, np. przy podkreśleniach lub tłumaczeniach podać inicjały swojego imienia (I) i nazwiska (N), np. [emphasis mine: IN, translation mine: IN].
- o) przywołując w tekście poglądy ogólne i prace jako całości należy podać w nawiasie nazwisko autora oraz rok wydania; niniejszy materiał ilustruje zapis w przypadku:
  - jednego autora (Byram 1985)
  - dwóch autorów (Byram, Smith 2004)
  - trzech autorów (Byram, Fleming, Smith 1998)
  - czterech i większej liczby autorów (Byram et al. 1990), w bibliografii należy podać wszystkie nazwiska;
- p) przywołując dwie lub więcej prac jednego autora opublikowanych w różnych latach, nie trzeba powtarzać nazwiska; podaje się tylko lata wydania publikacji w kolejności chronologicznej, np. (Byram 1985, 2002, 2007);
- q) gdy powołuje się na kilka prac jednego autora opublikowanych w tym samym roku, należy je rozróżnić przez dodanie do roku wydania liter: a, b, c itd., np. (Byram 2002a, 2002b);
- r) kilka publikacji przywoływanych jednocześnie (w jednym nawiasie) szereguje się w kolejności alfabetycznej, np. (Byram 1985, Kramsch 1995, Walas 2004);

- s) powołując się na szczegółowe poglądy lub je cytując, należy podać koniecznie numery stron; np. (Kramsch 1995: 122), (Byram 1985: 120-122);
- t) jeśli podajemy w tekście szczegółowo poglądy określonego autora, piszemy jego imię i nazwisko, datę wydania publikacji i strony w nawiasie lub podajemy te dane za fragmentem, w którym przedstawiamy te poglądy: np.
  - Michael Byram (1933: 123) twierdzi, że nierozzerwalną częścią nauki języka jest ....
  - ..... stanowi zatem nierozzerwalną część procesu nauczania (Byram 1933: 123)
- u) wszystkie przywoływane/cytowane prace w tekście powinny być podane w bibliografii;
- v) wszystkie pozycje w bibliografii powinny być ułożone w porządku alfabetycznym według nazwisk autorów (lub redaktorów tomów);
- w) zapis bibliograficzny (Times New Roman 11 pkt., wysunięcie drugiego wiersza 1,25) powinien mieć następującą formę:

Publikacje w czasopismach:

Nazwisko i skrót imienia (imion) pierwszego autora, Nazwisko i skrót imienia (imion) drugiego autora, (rok). Tytuł artykułu. (Podajemy pełne nazwy czasopism, albo ich skróty. W całym rozdziale musi zostać zachowana jednorodność w tym względzie). *Tytuł czasopisma, nr tomu* (nr zeszytu), strony.

Przykład:

Bennett, Milton. 1993. Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity.

In: Michael R. Paige (ed.), *Education for the Intercultural Experience*. Yarmouth, ME: Intercultural Press, 21-71.

Blanche, Patrick, Barbara J. Merino. 1989. Self-assessment of foreign language skills: Implications for teachers and researchers. *Language Learning* 39/3, 313-340.

Chudak, Sebastian. 2003. *World Wide Web* jako źródło interesującego i wartościowego materiału na lekcje języka niemieckiego. *Języki Obce w Szkole* 3, 59-64.

Warschauer, Mark, Carla Meskill. 2000. Technology and second language learning. In: J. Rosenthal (ed.), *Handbook of Undergraduate Second Language Education*. New Jersey: Lawrence Erlbaum, 303-318.

Publikacje książkowe (cała książka), słowniki i wydania encyklopedyczne:

Nazwisko, I. (rok). Tytuł książki. Wydawnictwo, miejsce wydania i strony.

Przykład:

Białek, Magdalena. 2009. *Kształcenie międzykulturowe w edukacji językowej*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.

Byram Michael, Adelheid Hu (eds.). 2000. *Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning*. New York: Routledge.

Byram, Michael, Carrol Morgan. 1994. *Teaching-and-Learning Language-and-Culture*. Clevedon: Multilingual Matters.

Kapciak, Alina, Leszek Korporowicz, Andrzej Tyszkowski (eds.). 1995. *Komunikacja międzykulturowa: Zbliżenia i impresje*. Warszawa: GK Poligrafia.

Sercu, Lies, Ewa Bandura, Paloma Castro, Leah Davcheva, Chryssa Laskaridou, Ulla Lundgren, Maria del Carmen Méndez García, Phyllis Ryan (eds.). 2005. *Foreign Language Teachers and Intercultural Communication. An International Investigation*. Clevedon: Multilingual Matters.

Pinter, Annamaria. 2006. *Teaching Young Language Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Summers, Della (ed.). 1995. *Longman Dictionary of Contemporary English*. Essex: Longman.

Publikacje na stronach internetowych:

Przykład:

Cullen, Brian, Sato Kazuyoshi. 2000. Practical techniques for teaching culture in the EFL classroom.

The Internet TESL Journal, Vol. VI, No. 12. <http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html> (date of access: 23rd March 2011).

Sutrop, Urmas. 2004. *Estonian Language*. Estonian Institute.

<http://www.utlib.ee/liber2012/tekstid/eestikeel.pdf> (date of access: 15th April 2012)

Elementy podlegające ocenie pracy dyplomowej to:

1. Kwestie merytoryczne, tj.:
  - a) zgodność treści pracy z tematem,
  - b) poprawnie określony i osiągnięty cel pracy.
2. Kwestie redakcyjne, tj.:
  - a) układ pracy (struktury podziału treści, kompletności rozdziałów),
  - b) sposób doboru i wykorzystania źródeł literaturowych,
  - c) prawidłowość cytowań literatury i zapisu bibliograficznego,
  - d) poprawność składniowa, gramatyczna i ortograficzna.

CZĘŚĆ B. EGZAMIN DYPLOMOWY

(jest zgodny z § 6 Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 z dnia 21 maja 2014 r.

w sprawie zmian w procesie dyplomowania w PWSZ AS w Wałbrzychu).

1. Warunkiem przystąpienia do ustnego egzaminu dyplomowego jest uzyskanie 180 pkt. ECTS, w tym napisanie pracy licencjackiej (część A w procesie dyplomowania).
2. Egzamin licencjacki jest egzaminem ustnym, odbywa się w języku specjalności i składa się z trzech pytań. Pierwsze pytanie odnosi się do pracy licencjackiej (jej tematyki, założeń badawczych, przyjętej metodologii, wniosków, bibliografii). Pozostałe dwa pytania odnoszą się do wybranego zakresu tematycznego, zgodnego z typem seminarium licencjackiego wybranego przez studenta (językoznawcze, literaturoznawcze, glottodydaktyczne). Pytania te, ułożone w zestawy, są losowane przez studentów w trakcie egzaminu. Nie jest przewidziany dodatkowy czas na przygotowanie odpowiedzi na wylosowane pytania. Zagadnienia obowiązujące na egzaminie licencjackim są udostępniane studentom w semestrze zimowym III roku.
3. Ocena za egzamin dyplomowy jest średnią arytmetyczną z trzech ocen: za prezentację pracy, która weryfikuje kierunkowy efekt kształcenia oznaczony symbolem K_W09, K_W10n oraz K_W12n, oraz za odpowiedzi na każde z dwóch pytań

W Z Ó R STORNY TYTUŁOWEJ
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. ANGELUSA SILESIIUSA W WAŁBRZYCHU

Instytut Humanistyczny
kierunek: FILOLOGIA
specjalność: filologia angielska

Imię i nazwisko

nr albumu:

PRACA DYPLOMOWA

LICENCJACKA

Temat pracy.....

Praca napisana pod kierunkiem:

Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna pracy

Akceptacja opiekuna pracy

.....

podpis

Wałbrzych, (rok)

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU KOSMETOLOGIA

Rozwiązania szczegółowe przebiegu procesu dyplomowania są zgodne z uregulowaniami prawnymi zawartymi w Uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu z dnia 21 maja 2014 roku oraz Regulaminem Antyplagiatowym wprowadzonym Zarządzeniem Rektora Nr 19/2013 z dnia 12 kwietnia 2013.

I. Informacje ogólne

1. Praca dyplomowa jest dowodem, że dyplomant opanował podstawową wiedzę z zakresu kosmetologii zawartą w programie studiów i potrafi to udowodnić rozwiązaniem konkretnego problemu badawczego.
2. Student pisze pracę dyplomową pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego: profesora, doktora habilitowanego lub doktora. Dyrektor Instytutu może wyznaczyć dodatkowo opiekuna pomocniczego. Opiekunem pomocniczym może być nauczyciel akademicki ze stopniem magistra.
3. Na uzasadniony wniosek opiekuna pracy lub studenta dyrektor instytutu może wyznaczyć innego opiekuna pracy.
4. Praca dyplomowa powinna być samodzielnym dziełem przygotowanym przez studenta na uzgodniony z opiekunem pracy temat związany z kierunkiem studiów. Temat pracy powinien wyraźnie określać aspekt badawczy pracy.
5. Temat pracy dyplomowej musi być zatwierdzony przez opiekuna pracy nie później niż do końca listopada piątego semestru studiów.
6. Podczas pisania pracy dyplomowej opiekun pracy udziela studentowi pomocy merytorycznej oraz redakcyjnej zwłaszcza w określeniu celu pracy, doborze i wykorzystaniu literatury a także wyborze metody badawczej.
7. Prowadzenie pracy odbywa się poprzez regularne konsultacje na terenie PWSZ AS w Wałbrzychu lub/i drogą e-mail. Student podpisuje tzw. harmonogram pisania pracy dyplomowej, na mocy którego zobowiązuje się do oddawania poszczególnych rozdziałów swojej pracy dyplomowej w terminach wyznaczonych przez opiekuna pracy.

8. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 oraz wewnętrznymi ustaleniami KZdsJK praca dyplomowa musi zawierać autorską część twórczą o charakterze badawczym.
9. Praca dyplomowa nie może nosić cech plagiatu. Niedopuszczalne są zbyt długie cytowania i nadmierne eksploatowanie jednego źródła. Tabele, wykresy, rysunki, fotografie itp. pochodzące z innych źródeł powinny zawierać przypisy do źródła informacji. Wyklucza się wykorzystywanie cudzego tekstu (także ze zmianami redakcyjnymi) bez podawania źródła.
10. Praca dyplomowa podlega procedurze antyplagiatowej, zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Rektora *w sprawie wprowadzenia Regulaminu antyplagiatowego określającego zasady funkcjonowania Systemu Plagiat.pl w PWSZ AS w Wałbrzych*.
11. Student dołącza do pracy dyplomowej oświadczenie, że praca została napisana samodzielnie oraz nie była wcześniej przedmiotem procedur związanych z uzyskaniem tytułu zawodowego oraz że wersja drukowana jest identyczna z załączoną wersją elektroniczną (załącznik nr 1 do Uchwały 22/2014).
12. Złożenie pracy dyplomowej w terminie określonym w § 4 Uchwały Senatu nr 22/2014 jest warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego, którego przedmiotowe efekty kształcenia obejmują przygotowanie pracy dyplomowej.

II. Zasady edytorskie pisania pracy dyplomowej.

1. Założenia ogólne.

Praca dyplomowa powinna posiadać łączną objętość nie mniejszą niż 30 stron. Treść pracy dyplomowej pisze się bezosobowo np. omówiono lub w trzeciej osobie liczby pojedynczej np. autorka podjęła się omówienia. Nie stosuje się pierwszej osoby liczby pojedynczej. Rozdziały powinny zaczynać się i kończyć normalnym tekstem. Nie kończy się rozdziałów rysunkiem lub tabelą. Każdy rysunek (rycina) i tabela zamieszczona w jakiegokolwiek części pracy powinna znaleźć swój odnośnik w tekście. W całej pracy należy, jeśli jest to możliwe, odnosić się do najnowszych pozycji literaturowych. Cała praca powinna być pisana po polsku, stąd w spisie literatury nie należy używać słów i skrótów angielskich np. "vol (volume), lecz "t." (tom). Oczywiście uwaga ta nie dotyczy tytułów cytowanych prac.

2. Układ pracy dyplomowej.

Wymaga się następujący układ pracy dyplomowej:

- a) a) strona zawierająca dedykacje i /lub podziękowania (wg. uznania dyplomanta),
- b) strona tytułowa (wzór strony tytułowej w załączniku nr 3 Uchwały Senatu 22/2014)
- c) spis treści – umieszcza się w nim wszystkie części składowe pracy dyplomowej w kolejności występowania w pracy z dokładnym podaniem stron od których się rozpoczynają. Pierwsza strona spisu treści jest jednocześnie pierwszą numerowaną stroną pracy dyplomowej.
- d) wstęp - w rozdziale tym należy nakreślić ogólne tło badanego problemu oraz przedstawić stan aktualnej wiedzy obejmującej badane zagadnienie. Rozdział ten powinien być podzielony na stosowne podrozdziały numerowane wg schematu:
  - 1.1.
  - 1.2.
  - 1.2.1.
- e) cel pracy – konieczne są tutaj sformułowania: „Celem teoretycznym pracy jest .....”, „Celem praktycznym pracy jest .....”, lub „Celem ogólnym pracy jest...”, „Celami szczegółowymi pracy są...”
- f) materiały i metody – opis materiałów i metod badań zastosowanych w pracy,
- g) wyniki – zawierają szczegółowo opisane i zinterpretowane tabele, wykresy i ryciny,
- h) dyskusja - omówienie i/lub dyskusja otrzymanych wyników wraz z ich odniesieniem do danych literaturowych,
- i) wnioski - powinny korespondować z założonymi celami oraz opierać się na wynikach badań własnych,
- j) spis rycin i tabel,
- k) bibliografia - wykaz artykułów, książek itp., pozycji internetowych, do których odnoszono się w tekście,
- l) streszczenie w języku polskim i identyczne w języku angielskim (abstrakt) - na jednej stronie student przedstawia cel pracy, wykorzystane materiały i metody, podsumowanie pracy i wnioski.

3. Wymagania edytorskie

Maszynopis do druku powinien spełniać podstawowe wymogi określone w Uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 z dnia 21.05.2014 roku oraz szczegółowe wytyczne określone przez Kierunkowy Zespół do Spraw Jakości Kształcenia na kierunku kosmetologia.

W myśl postanowień KZdsJK ustala się:

- a) główne rozdziały (wstęp, cele pracy, itd.) rozpoczyna od się nowej strony,
- b) każdy akapit rozpoczyna się wcięciem 0,5 cm,
- c) nie stawia się kropek na końcu tytułu rozdziału lub podrozdziału;
- d) numery stron mają być wyrównane do środka, bez numeru na pierwszej stronie (pierwszą stroną pracy jest strona tytułowa),
- e) na końcu wiersza nie mogą występować pojedyncze litery lub spójniki. Przeniesienie spójnika do kolejnego wiersza przy użyciu tzw. „twardej spacji” (kombinacja klawiszy: Ctrl + Shift + spacja),
- f) zdań nie zaczyna się od słów: aby, ponieważ, więc, a także od spójników, skrótów lub cyfr,
- j) ryciny, tabele i fotografie należy umieszczać w tekście i numerować cyframi arabskimi według kolejności występowania w pracy. Podpisy rycin i fotografii powinny być umieszczone pod rysunkiem lub zdjęciem, a podpisy tabel należy umieścić nad tabelą. Dodatkowe objaśnienia pod tabelą lub pod podpisem rysunku. W tekście pracy należy się powoływać: bez nawiasu: tabela 1, rycina 1; lub w nawiasie (tab. 1), (ryc. 1),
- k) Nie stawia się spacji przed znakiem przestankowym, lecz po znaku przestankowym,
- l) Nie stawia się spacji między nawiasem otwierającym i pierwszym słowem w nawiasie, ani między ostatnim słowem w nawiasie a nawiasem zamykającym,
- m) powołania na piśmiennictwo (cytowania) należy podać w tekście w nawiasie kwadratowym wg schematu: [Nazwisko pierwszego autora, rok] dla prac jednoautorskich, [Nazwisko pierwszego autora, nazwisko drugiego autora, rok] dla prac dwuautorskich, i/lub [Nazwisko pierwszego autora i wsp., rok] dla prac wieloautorskich. Wszystko co jest w spisie literatury powinno być w tekście,
- n) w podpisach (legendach) przeniesionych z literatury i umieszczonych w pracy rysunków, rycin, schematy, zdjęć itp. muszą być umieszczone powołania (cytowania) na pozycje, z których je zaczerpnięto,

- o) spis cytowanych publikacji powinien być umieszczony w rozdziale PIŚMIENNICTWO, alfabetycznie w stosunku do pierwszych liter pierwszego autora publikacji wg poniższych wzorów:

Publikacje w czasopismach:

Nazwisko, skrót imienia (imion) pierwszego autora, nazwisko i skrót imienia (imion) drugiego autora, (rok). Tytuł artykułu (podajemy pełne nazwy czasopism albo ich skróty). W całym rozdziale musi pozostać jednorodność w tym względzie. *Tytuł czasopisma*, nr tomu (nr): strony.

Przykład:

Garramone, G. (1985). Mapowanie zagrożeń mikologicznych. *Wiadomości parazytologiczne*, 29 (2): 149-159.

Publikacje książkowe (cała książka):

Nazwisko, skrót imienia (imion). (rok). *Tytuł książki*. Wydawnictwo, miejsce wydania.

Przykład:

Pali, J. (1974). *Niektóre problemy współczesnej genetyki i hodowli roślin*. PWRiL, Warszawa.

Rozdział/fragment książki z pracy zbiorowej:

Nazwisko, skrót imienia (imion). (rok). Tytuł rozdziału. W: Skrót imienia (imion), nazwisko (red.), *Tytuł książki*, strony od-do, wydawnictwo, miejsce wydania.

Przykład:

Gołąb, J. (2010). Rola czynnika X w dermatozie. W: P. Kowalski (red.), *Dermatologia dla kosmetologów*, 235-302, PWN, Warszawa.

Publikacje na stronach internetowych, przykład:

<http://www.pm.microbiology.pl> (dostęp 12.08.2015).

Student jest zobowiązany przygotować obok dwóch egzemplarzy wersji drukowanej pracy dyplomowej również zapis elektroniczny pracy na płycie CD (format pliku Word). Płytę taką umieszcza w białej kopercie i opisuje wg. wzoru strony tytułowej.

III. Egzamin dyplomowy

Egzamin dyplomowy ma charakter teoretyczny. Celem procesu jest weryfikacja zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności dla kierunku kosmetologia na poziomie studiów licencjackich o profilu praktycznym (załącznik nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 2/2015 z 18 lutego 2015 roku w sprawie tworzenia i dokumentowania programów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, studiach podyplomowych, kursach doszkolających i szkoleniach).

Warunkiem przystąpienia studenta do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie 180 punktów ECTS oraz pozytywnie oceniona praca dyplomowa przez opiekuna pracy i recenzenta. Jeśli jedna z ocen pracy dyplomowej jest niedostateczna o dopuszczeniu studenta do egzaminu dyplomowego decyduje dyrektor instytutu po otrzymaniu opinii dodatkowego recenzenta. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez dyrektora instytutu, w skład której wchodzi opiekun pracy, recenzent i przewodniczący komisji (dyrektor instytutu lub powołany przez niego nauczyciel akademicki w stopniu co najmniej doktora). Egzamin dyplomowy musi odbyć się w sesji egzaminacyjnej w terminie wyznaczonym przez dyrektora instytutu lub w terminie poprawkowym w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej lub nieusprawiedliwionej nieobecności studenta na egzaminie dyplomowym.

1. Przebieg egzaminu dyplomowego

- 1) Student przedstawia w zwięzłej formie swoją pracę (temat pracy, cele, zastosowane materiały i metody badawcze oraz wnioski).
- 2) Następnie odpowiada na dwa pytania wylosowane z listy zagadnień, która jest udostępniona studentom najpóźniej do końca listopada przedostatniego semestru studiów. Zagadnienia zawierają treści zgodne z kierunkowymi efektami kształcenia na kierunku kosmetologia.
- 3) Czas trwania egzaminu nie powinien przekraczać 30 minut.
- 4) Ocena za egzamin dyplomowy jest średnią arytmetyczną ocen za każde pytanie. Po zakończeniu egzaminu dyplomowego komisja ustala ocenę końcową na dyplomie według wzoru: $W = x/2 + y/4 + z/4$, gdzie :

x - oznacza średnią arytmetyczną ocen z zaliczeń i egzaminów uzyskanych przez studenta w toku studiów

y – oznacza ocenę z egzaminu dyplomowego

z – oznacza ocenę pracy dyplomowej

Zgodnie z postanowieniami Uchwały Senatu nr 22/2014§ 6 student, który otrzymał ocenę niedostateczną z egzaminu dyplomowego lub nie stawiał się na egzamin, a jego nieobecność była nieusprawiedliwiona ma prawo do przystąpienia po raz drugi (ostatni) do egzaminu dyplomowego w terminie wyznaczonym przez dyrektora instytutu w sesji poprawkowej.

ZASADY PRZYGOTOWANIA PRACY DYPLOMOWEJ - INŻYNIERSKIEJ NA KIERUNKU LOGISTYKA, STUDIA I STOPNIA INŻYNIERSKIE

I. Wymagania ogólne

1. Praca dyplomowa powinna być przygotowana zgodnie z wymaganiami zawartymi w aktualnie obowiązującej, w PWSZ AS Uchwale w sprawie procesu dyplomowania (Uchwała nr 68/2017 z dnia 18 października 2017 r. w sprawie zmian procesu dyplomowania w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu).
2. Praca dyplomowa jest podsumowaniem wiedzy, umiejętności i kompetencji studenta, zdobytych w toku studiów pierwszego stopnia.
3. Tematyka pracy dyplomowej inżynierskiej powinna w miarę możliwości pozwolić na szerokie wykorzystanie zdobytych przez studenta wiedzy i umiejętności oraz zawierać rozwiązanie konkretnego problemu, na poziomie wiedzy zawodowej, w zakresie danej koncepcji/metody/techniki jego rozwiązania.
4. Podczas przygotowywania pracy dyplomowej inżynierskiej student wykorzystuje narzędzia inżynierskie (zgodnie z tematem) tj. np.: modele obliczeniowe, wyniki symulacji komputerowych, obliczenia, tabele, rysunki, wyniki badań dotyczące rozwiązywanego problemu.
5. Praca inżynierska powinna w sposób szczególny potwierdzać umiejętności dyplomanta w zakresie:
  - a. rozwiązywania problemów/zagadnień technicznych, przy wykorzystaniu wiedzy o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz dostępnej literatury przedmiotu,
  - b. przeprowadzania koniecznych badań, pomiarów i analiz, jeżeli wymaga tego realizacja tematu pracy dyplomowej,
  - c. wykorzystania koncepcji/metod/technik oraz stosowania współczesnych, typowych narzędzi inżynierskich,
  - d. jasnego sprecyzowania realizowanego celu pracy, a także jej zakresu,
  - e. przedstawiania własnego sposobu rozwiązania zagadnienia z odpowiednim uzasadnieniem wyboru,
  - f. czytelnej prezentacji pracy dyplomowej i formułowania stosownych wniosków.

II. Wymagania formalne

1. Objętość pracy dyplomowej inżynierskiej to średnio: 40 – 80 stron (w zależności od realizowanego problemu badawczego). Zgodnie z treścią Uchwały nr 68/2017 objętość pracy inżynierskiej nie powinna być mniejsza niż 30 stron.
2. Integralną częścią pracy dyplomowej jest oświadczenie autora o samodzielności jej przygotowania (wklejone do pracy).
3. Do pracy dyplomowej należy dołączyć płytę CD (zawierającą pełną wersję pracy dyplomowej – zgodnie z Uchwałą nr 68/2017). Płyta powinna być opisana i umieszczona w białej kopercie (format A5) – opis koperty według wzoru strony tytułowej pracy dyplomowej (całość należy wkleić ją na końcu pracy).

III. Struktura pracy

1. Na strukturę pracy dyplomowej w ujęciu ogólnym składają się: wstęp, poszczególne rozdziały i zakończenie (podsumowanie).
2. Wstęp pracy dyplomowej powinien zawierać omówienie całości problematyki ujętej w projekcie inżynierskim z wyraźnie sformułowanym celem, zakresem i przyjętą metodyką/metodą pracy i opisem struktury pracy.
3. Celem pracy dyplomowej - inżynierskiej powinno być zaproponowanie konkretnego rozwiązania problemu występującego np. w przedsiębiorstwie (złożonego – w przypadku studiów o profilu praktycznym; typowego – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim).
4. Zwykle praca dyplomowa inżynierska składa się z trzech rozdziałów, przy czym liczba ta może być większa i jest uzależniona od potrzeb (zakresu realizowanych badań). Pierwszy rozdział to zwykle przegląd literatury niezbędnej do właściwego przygotowania pracy. Kolejne zawierają opis koncepcji i przyjętej metodyki/metody badań, prezentację obiektu badań, wyniki obserwacji, pomiarów, obliczeń i analiz, przedstawienie autorskiego projektu/koncepcji rozwiązania problemu realizującego cel pracy (oryginalnego rozwiązania, które proponuje student) itp. Integralną częścią pracy dyplomowej jest jej zakończenie (podsumowanie przeprowadzonych badań i wnioski końcowe z ustosunkowaniem się do stopnia realizacji zakładanego na wstępie celu pracy).

5. Struktura pracy dyplomowej powinna obejmować w około 50% analizę literatury i praktyki gospodarczej, a w około 50% badania własne studenta. Zalecana jest przy tym przewaga części badawczej (zrealizowanej np. w przedsiębiorstwie).
6. Praca dyplomowa powinna być uzupełniona o wykaz literatury (bibliografię), streszczenie w języku polskim i angielskim oraz załączniki (numerowane). W alfabetycznym wykazie literatury student zapisuje jedynie te pozycje, na które powoływał się w tekście. Przykładowe zapisy:
  - a) artykułu z czasopisma:

[1] Kowalczyk M. K., *Rola wdrożeń pilotażowych w implementacji koncepcji Lean Management*, „Problemy Jakości”, nr 5/2016.
  - b) książki z podanym autorem/autorami:

[2] Szoltysek J., *Kreowanie mobilności mieszkańców miast*, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
  - c) rozdziału z pracy zbiorowej (książki) pod redakcją:

[3] Kauf S., *Inteligentna (smart) logistyka miejska*, [w:] *Logistyka. Współczesne wyzwania*, nr 7, red. J. Szoltysek, B. Detyna, Wydawnictwo Uczelniane Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, Wałbrzych 2016.
  - d) stron internetowych, na których podano autora/autorów i tytuł publikacji:

[4] Dermout D., Weiss W., *Logistyczne sterowanie zapasami – komputerowe wspomaganie decyzji*, [on-line:] <http://www.logistyka.net.pl/images/articles/5398/Ref-22.pdf> (dostęp 12.01.2017 r.).
  - e) stron internetowych, na których brakuje danych o autorze publikacji:

[5] <http://lean.org.pl/?gclid=CLHo8uyzxNICFQhnGQodjTQOXw> (dostęp 04.12.2016 r.).
7. Do pracy należy dołączyć wykazy rysunków i tabel (z podaniem ich tytułów i odniesieniem do stron, na których są prezentowane).
8. Właściwa liczba stron pracy dyplomowej dotyczy pracy, bez uwzględnienia stron załączników. Kolejne załączniki powinny być ponumerowane, a ich numery powinny mieć swoje odniesienie w tekście pracy dyplomowej. Możliwe jest stosowanie odrębnej numeracji stron załączników.

IV. Podstawowe wymagania edytorskie

1. Strona tytułowa pracy dyplomowej powinna być przygotowana według wzoru umieszczonego w Załączniku nr 3 do Uchwały nr 68/2017.
2. Standardowy styl dokumentu to: format A 4, wielkość czcionki podstawowej – 12 pkt, wskazana wielkość nagłówków (głównych - rozdziałów) - 14 pkt - pogrubione, wielkość nagłówków (podpunktów – podrozdziałów) – 13 pkt – pogrubione, styl czcionki *Times New Roman*, odstępy między wierszami 1,5, marginesy: górny - 2,5 cm., dolny – 2,5 cm., lewy - 3,5 cm., prawy - 2,0 cm, tekst wyrównany (wyjustowany) do obu marginesów, wcięcie każdego akapitu 1,25 cm, strony numerowane.
3. Odniesienia do literatury ujmowane są liczbowo w nawiasach prostokątnych i muszą być zgodne z numeracją alfabetycznego wykazu literatury (bibliografią), umieszczoną na końcu pracy – tzw. przypisy końcowe (przykładowo: [10, s. 13-14] – oznacza odniesienie się studenta do pozycji nr 10 z wykazu bibliografii, a dokładnie do stron 13-14 z tej pozycji).
4. Źródła internetowe wymagają podania informacji dotyczących adresu oraz daty dostępu.
5. Prezentacje graficzne w pracy dyplomowej - inżynierskiej powinny być opatrzone tytułami (numeracja kolejnych tabel, rysunków i fotografii) oraz podanymi źródłami pochodzenia.
6. Tytuły tabel umieszczane są w ich górnej części (razem z numeracją – czcionka - 12 pkt), natomiast źródła ich pochodzenia zapisujemy pod tabelą – czcionka - 10 pkt), Interlinia 1,0, tekst w tabeli – czcionka – 10 pkt. Przykład:

Tab. 1. Wskazania pracodawców w zakresie programów i planów kształcenia na kierunku *logistyka* (VI – VII 2012 r.)

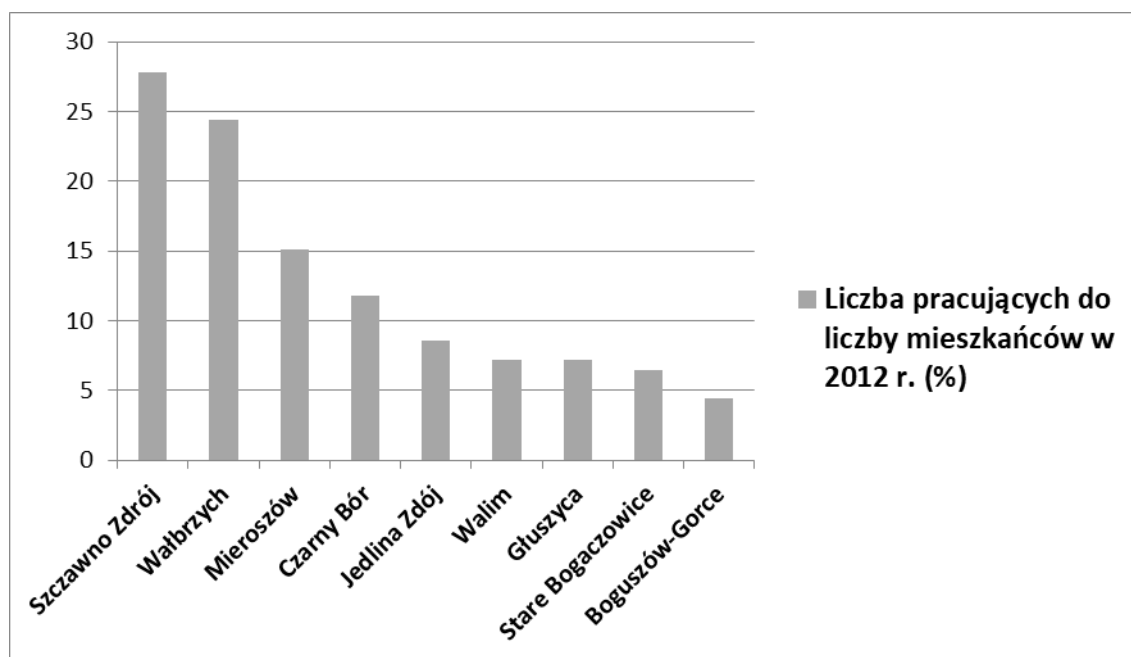
W zakresie wiedzy należy zwrócić szczególną uwagę na:
<ul style="list-style-type: none">
– poparcie teorii przykładami z życia gospodarczego („pokazać” studentowi praktyczne rozwiązania w konkretnym przedsiębiorstwie),
– większy „nacisk” na języki obce,
– większy udział „praktyków” w prowadzeniu zajęć (głównie ćwiczeniowych),
– zajęcia praktyczne częściowo prowadzone w przedsiębiorstwach,
– przekazywanie wiedzy zgodnej z obecnymi tendencjami w branży TSL,
– przekazywanie wiedzy w bardziej zróżnicowanych formach, np.: szkoleń, warsztatów, laboratoriów, projektów, seminariów itp.
W zakresie umiejętności należy zadbać o:
<ul style="list-style-type: none">
– ukierunkowanie studentów w większym stopniu na pracę w systemach ERP (<i>Enterprise Resource Planning</i>),

<ul style="list-style-type: none">
– zdobycie przez studentów umiejętność swobodnego posługiwania się minimum jednym językiem obcym (w mowie i piśmie),
– zdobycie umiejętność wykorzystania posiadanej wiedzy w praktyce,
– znajomość i biegłość posługiwania się narzędziami obsługi logistyki (np. giełdą transportową, stronami internetowymi, systemami informatycznymi do obsługi magazynów, produkcji, zakupów, sprzedaży itp.),
– zdobycie umiejętności pisania pism, np. podań, oświadczeń, życiorysu, autoprezentacji itp.
W zakresie kompetencji społecznych uczelnia powinna wspierać studentów w osiągnięciu umiejętności:
<ul style="list-style-type: none">
– współpracy w zespole oraz
– radzenia sobie ze stresem.

Źródło: opracowanie własne

7. Tytuły rysunków (schematów, diagramów, wykresów) i fotografii (razem z numeracją), a także źródła ich pochodzenia zapisujemy w ich dolnych częściach (pod rysunkami i fotografiami – czcionka - 12 pkt dla tytułów, czcionka - 10 pkt dla zapisu źródeł), Interlinia 1,0.

Przykład:

Rys. 1. Wskaźnik liczby pracujących do liczby mieszkańców ogółem w Wałbrzychu i Powiecie Wałbrzyskim (dane z 31.12.2012 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [10, s. 25]

ZASADY PRZYGOTOWANIA PRACY DYPLOMOWEJ - MAGISTERSKIEJ NA KIERUNKU *LOGISTYKA STUDIA II STOPNIA (3-SEMESTRALNE)*

I. Wymagania ogólne

1. Praca magisterska powinna być przygotowana zgodnie z wymaganiami zawartymi w aktualnie obowiązującej, w PWSZ AS Uchwale *w sprawie procesu dyplomowania* (Uchwała nr 68/2017 z dnia 18 października 2017 r. *w sprawie zmian procesu dyplomowania w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu*).
2. Praca magisterska ma na celu rozwiązanie problemu o dość wąskim zakresie, za pomocą metody naukowej. Powinna zawierać wyniki badań własnych autora, w których kładzie się nacisk na połączenie teorii i badań wykorzystujących informacje pochodzące z praktyki gospodarczej.
3. Autor pracy magisterskiej powinien wykazać się twórczym wykorzystaniem zdobytej wiedzy, będącym świadectwem nabytych umiejętności.
4. Przygotowanie pracy magisterskiej powinno kształtować u dyplomanta m.in. następujące umiejętności:
  - a. oceny dorobku teoretycznego – oceny związanej z wybranym tematem literatury przedmiotu,
  - b. samodzielnego poszukiwania istniejących opracowań naukowych i opisów praktyki gospodarczej,
  - c. diagnozowania i oceny problemu w badanym podmiocie gospodarczym,
  - d. zaprojektowania nowych rozwiązań lub modyfikacji istniejących,
  - e. samodzielnego budowania prawidłowych konstrukcji logicznych (logicznego toku wywodów) – metodycznie właściwych,
  - f. stosowania warsztatu badawczego, a w szczególności stosowania metod pracy naukowej,
  - g. identyfikacji, analizowania i oceny otaczających zjawisk, zwłaszcza tych z którymi dyplomant będzie miał do czynienia w praktyce gospodarczej (dostrzegania prawidłowości występujących w obrębie tych zjawisk),

- h. praktycznego posługiwania się nabytymi podczas studiów efektami kształcenia (kompetencjami) - wykorzystywania ich w praktyce gospodarczej i/lub podczas wnioskowania teoretycznego,
- i. osadzenia problemu badawczego w literaturze,
- j. posługiwania się jasnym i precyzyjnym językiem.

II. Wymagania formalne

1. Objętość pracy magisterskiej to średnio: 45-80 stron (w zależności od realizowanego problemu badawczego). Zgodnie z treścią Uchwały nr 68/2017 objętość pracy magisterskiej nie powinna być mniejsza niż 45 stron.
  - a) Integralną częścią pracy magisterskiej jest oświadczenie autora o samodzielności jej przygotowania (wklejone do pracy).
  - b) Do pracy dyplomowej należy dołączyć płytę CD (z pełną wersją pracy dyplomowej – zgodnie z Uchwałą nr 68/2017). Płyta powinna być opisana i umieszczona w białej kopercie (format A5) – opis koperty według wzoru strony tytułowej pracy dyplomowej (całość należy wkleić na końcu pracy).

III. Struktura pracy

1. Na strukturę pracy dyplomowej w ujęciu ogólnym składają się: wstęp, poszczególne rozdziały i zakończenie (podsumowanie).
  - a) Praca magisterska powinna mieć uporządkowany merytorycznie układ wewnętrzny.
  - b) Wstęp pracy magisterskiej powinien zawierać uzasadnienie podjęcia tematu - opisanie całości problematyki ujętej w pracy dyplomowej z wyraźnie sformułowanym celem, zakresem pracy i opisem jej struktury.
  - c) Zwykle praca dyplomowa - magisterska składa się z czterech rozdziałów, przy czym liczba ta może być większa i jest uzależniona od potrzeb (zakresu realizowanych badań). Pierwszy rozdział to zwykle przegląd literatury niezbędnej do właściwego przygotowania pracy. Kolejne zawierają opis koncepcji i przyjętej metodyki badań (z wyraźnym podkreśleniem celu pracy) oraz prezentację wyników przeprowadzonych analiz.

Integralną częścią pracy jest jej zakończenie - podsumowanie przeprowadzonych badań i wnioski końcowe z ustosunkowaniem się do stopnia realizacji zakładanego na wstępie celu pracy - rozwiązania problemu badawczego. W zakończeniu powinna znaleźć się interpretacja (ocena) uzyskanych rezultatów.

d) Struktura pracy magisterskiej powinna prowadzić do realizacji celu pracy i być zgodna z przyjętą metodyką rozwiązania zdefiniowanego problemu.

e) Praca dyplomowa powinna być uzupełniona o wykaz literatury (bibliografię), streszczenie w języku polskim i angielskim oraz załączniki (numerowane). W alfabetycznym wykazie literatury student zapisuje jedynie te pozycje, na które powoływał się w tekście.

Przykładowe zapisy:

– artykułu z czasopisma:

[1] Kowalczyk M. K., *Rola wdrożeń pilotażowych w implementacji koncepcji Lean Management*, „Problemy Jakości”, nr 5/2016.

– książki z podanym autorem/autorami:

[2] Szoltysek J., *Kreowanie mobilności mieszkańców miast*, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2011.

– rozdziału z pracy zbiorowej (książki) pod redakcją:

[3] Kauf S., *Inteligentna (smart) logistyka miejska*, [w:] *Logistyka. Współczesne wyzwania*, nr 7, red. J. Szoltysek, B. Detyna, Wydawnictwo Uczelniane Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, Wałbrzych 2016.

– stron internetowych, na których podano autora/autorów i tytuł publikacji:

[4] Dermout D., Weiss W., *Logistyczne sterowanie zapasami – komputerowe wspomaganie decyzji*, [on-line:] <http://www.logistyka.net.pl/images/articles/5398/Ref-22.pdf> (dostęp 12.01.2017 r.).

– stron internetowych, na których brakuje danych o autorze publikacji:

[5] <http://lean.org.pl/?gclid=CLHo8uyzxNICFQhnGQodjTQOXw>
(dostęp 04.12.2016 r.).

f) Do pracy należy dołączyć wykazy rysunków i tabel (z podaniem ich tytułów i odniesieniem do stron, na których są prezentowane).

g) Właściwa liczba stron pracy dyplomowej dotyczy pracy, bez uwzględnienia stron załączników. Kolejne załączniki powinny być ponumerowane, a ich numery powinny

mieć swoje odniesienie w tekście pracy dyplomowej. Możliwe jest stosowanie odrębnej numeracji stron załączników.

IV. Podstawowe wymagania edytorskie

1. Strona tytułowa pracy dyplomowej powinna być przygotowana według wzoru umieszczonego w Załączniku nr 3 do Uchwały nr 68/2017.
2. Standardowy styl dokumentu to: format A 4, wielkość czcionki podstawowej – 12 pkt, wskazana wielkość nagłówków (głównych - rozdziałów) - 14 pkt - pogrubione, wielkość nagłówków (podpunktów – podrozdziałów) – 13 pkt – pogrubione, styl czcionki *Times New Roman*, odstępy między wierszami 1,5, marginesy: górny - 2,5 cm., dolny – 2,5 cm., lewy - 3,5 cm., prawy - 2,0 cm, tekst wyrównany (wyjustowany) do obu marginesów, wcięcie każdego akapitu 1,25 cm, strony numerowane.
3. Odniesienia do literatury ujmowane są liczbowo w nawiasach prostokątnych i muszą być zgodne z numeracją alfabetycznego wykazu literatury (bibliografią), umieszczoną na końcu pracy – tzw. przypisy końcowe (przykładowo: [10, s. 13-14] – oznacza odniesienie się studenta do pozycji nr 10 z wykazu bibliografii, a dokładnie do stron 13-14 z tej pozycji).
4. Źródła internetowe wymagają podania informacji dotyczących adresu oraz daty dostępu.
5. Prezentacje graficzne w pracy magisterskiej powinny być opatrzone tytułami (numeracja kolejnych tabel, rysunków i fotografii) oraz podanymi źródłami pochodzenia.
6. Tytuły tabel umieszczane są w ich górnej części (razem z numeracją – czcionka - 12 pkt), natomiast źródła ich pochodzenia zapisujemy pod tabelą – czcionka - 10 pkt). Interlinia 1,0, tekst w tabeli – czcionka – 10 pkt. Przykład:

Tab. 1. Wskazania pracodawców w zakresie programów i planów kształcenia na kierunku *logistyka* (VI – VII 2012 r.)

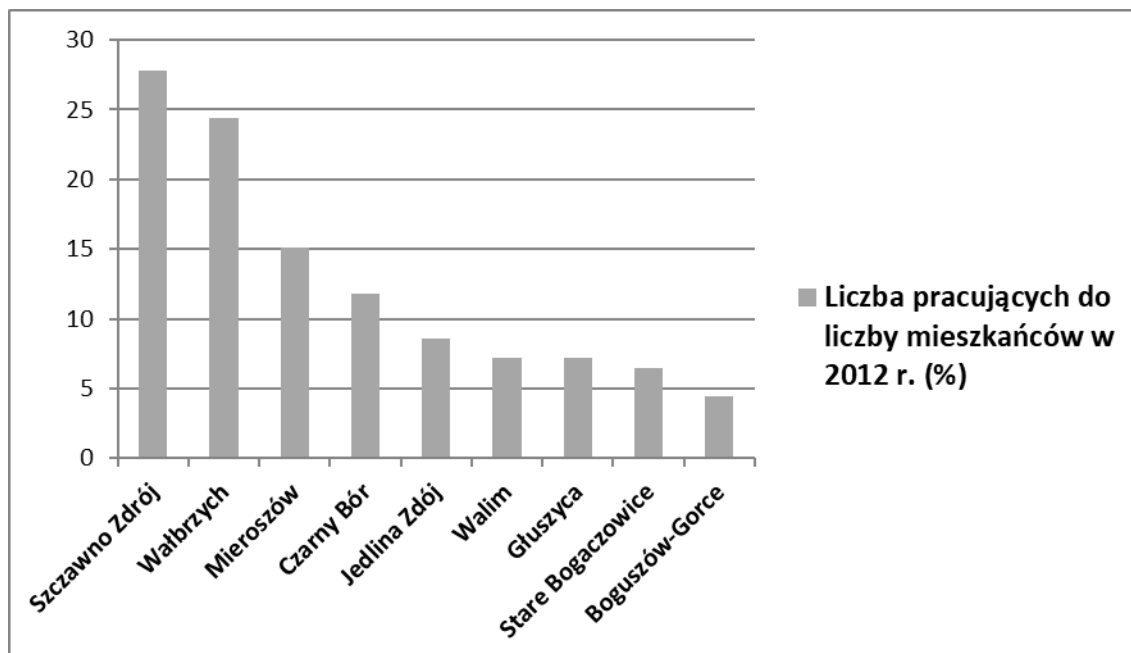
W zakresie wiedzy należy zwrócić szczególną uwagę na:
<ul style="list-style-type: none">
– poparcie teorii przykładami z życia gospodarczego („pokazać” studentowi praktyczne rozwiązania w konkretnym przedsiębiorstwie),
– większy „nacisk” na języki obce,
– większy udział „praktyków” w prowadzeniu zajęć (głównie ćwiczeniowych),
– zajęcia praktyczne częściowo prowadzone w przedsiębiorstwach,
– przekazywanie wiedzy zgodnej z obecnymi tendencjami w branży TSL,

<ul style="list-style-type: none"> – przekazywanie wiedzy w bardziej zróżnicowanych formach, np.: szkoleń, warsztatów, laboratoriów, projektów, seminariów itp.
W zakresie umiejętności należy zadbać o:
<ul style="list-style-type: none"> – ukierunkowanie studentów w większym stopniu na pracę w systemach ERP (<i>Enterprise Resource Planning</i>), – zdobycie przez studentów umiejętność swobodnego posługiwania się minimum jednym językiem obcym (w mowie i piśmie), – zdobycie umiejętność wykorzystania posiadanej wiedzy w praktyce, – znajomość i biegłość posługiwania się narzędziami obsługi logistyki (np. giełdą transportową, stronami internetowymi, systemami informatycznymi do obsługi magazynów, produkcji, zakupów, sprzedaży itp.), – zdobycie umiejętności pisania pism, np. podań, oświadczeń, życiorysu, autoprezentacji itp.
W zakresie kompetencji społecznych uczelnia powinna wspierać studentów w osiągnięciu umiejętności:
<ul style="list-style-type: none"> – współpracy w zespole oraz – radzenia sobie ze stresem.

Źródło: opracowanie własne

7. Tytuły rysunków (schematów, diagramów, wykresów) i fotografii (razem z numeracją), a także źródła ich pochodzenia zapisujemy w ich dolnych częściach (pod rysunkami i fotografiami – czcionka - 12 pkt dla tytułów, czcionka - 10 pkt dla zapisu źródeł), Interlinia 1,0.

Przykład:

Rys. 1. Wskaźnik liczby pracujących do liczby mieszkańców ogółem w Wałbrzychu i Powiecie Wałbrzyskim (dane z 31.12.2012 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [10, s. 25]

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU PEDAGOGIKA

Dwuetapowy (A+B) proces dyplomowania, obejmuje: napisanie pracy licencjackiej (część A) oraz egzamin dyplomowy (część B). Celem jest weryfikacja **zakładanych efektów kształcenia** dla kierunku Pedagogika na poziomie studiów licencjackich (pierwszego stopnia) o profilu ogólnoakademickim, które są wyszczególnione i opisane symbolami: w zakresie wiedzy (K_W01 do K_W11), umiejętności (K_U01 do K_U13 i kompetencji K_K01 do K_K05) w załączniku nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 2/2015 z 18 lutego 2015 r. *w sprawie tworzenia i dokumentowania programów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, studiach podyplomowych, kursach doszkolających i szkoleniach*).

W szczególności należy potwierdzić **kierunkowe efekty kształcenia** w zakresie:

1. rozwiązywania problemów i zagadnień psychologiczno - pedagogicznych przy wykorzystaniu wiedzy o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz dostępnej literatury, **czego dowodzi tytuł pracy licencjackiej**;
2. umiejętności wykorzystania metod i form pracy opiekuna - wychowawcy danych placówek z zakresu opieki i wychowania;
3. jasnego sprecyzowania realizowanego **celu pracy**, a także jej zakresu;
4. przedstawiania doboru **materiałów** i **metod badawczych** oraz własnego sposobu rozwiązania zagadnienia z odpowiednim uzasadnieniem wyboru (**omówienie wyników**);
5. formułowania stosownych **wniosków** w pracy licencjackiej zgodnych z tematyką pracy.

CZĘŚĆ A. NAPISANIE PRACY LICENCJACKIEJ

I. Wymagania ogólne

1. Tematyka pracy licencjackiej powinna, w miarę możliwości, odzwierciedlać umiejętności zdobyte podczas zajęć teoretycznych i dydaktycznych oraz w trakcie odbywania praktyk zawodowych
2. Praca licencjacka dokumentuje samodzielne (pod opieką promotora) opracowanie danego problemu lub rozwiązania.

II. Praca dyplomanta z promotorem i gwarancje samodzielności pracy

1. Praca licencjacka jest pracą własną studenta, realizowaną pod kierunkiem opiekuna pracy – promotora, który śledzi tok realizacji zadań i udziela dyplomantowi pomocy merytorycznej oraz redakcyjnej, a w szczególności w zakresie:
  - e) sprecyzowania tematu;
  - f) odpowiedniego doboru i wykorzystaniu literatury źródłowej;
  - g) określenia celu pracy licencjackiej;
  - h) doboru materiałów i technik;
  - i) opracowania redakcyjnego.
2. Gwarancją samodzielności pracy studenta jest odpowiednia liczba indywidualnych konsultacji z opiekunem pracy, a także stosowne oświadczenie autora (stanowiące załącznik do pracy dyplomowej – Załącznik nr 1 do Uchwały 22/2014 z dnia 21 maja 2014 r. *w sprawie zmian w procesie dyplomowania w PWSZ AS w Wałbrzychu*).

III. Wymagania formalne

1. Integralną częścią pracy dyplomowej jest **oświadczenie autora pracy o samodzielności jej wykonania i napisania** (wklejone na końcu pracy)
2. Do pracy dyplomowej w wersji dwustronnie drukowanej, należy dołączyć **płyte CD** w formacie pliku Word, doc; (pełna wersja pracy dyplomowej). Płyta powinna być opisana i umieszczona w białej kopercie (opis koperty według wzoru strony tytułowej Instytutu). Dalsze postępowanie reguluje zarządzenie rektora z dnia 30 października 2015 r. *w sprawie wprowadzenia Regulaminu antyplagiatoowego, określającego zasady funkcjonowania Systemu Plagiat.pl w PWSZ AS w Wałbrzychu*.

IV. Wymagania redakcyjne

1. Objętość pracy licencjackiej nie powinna być mniejsza niż 30 stron.

Na strukturę pracy dyplomowej składają się:

1. STRONA TYTUŁOWA (wg zał. 3 Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014);

2. SPIS TREŚCI (powinien zawierać informacje o częściach składowych pracy i ich rozmieszczeniu na poszczególnych stronach; pierwsza strona spisu treści jest jednocześnie pierwszą numerowaną stroną pracy dyplomowej);
3. WSTĘP
4. ROZDZIAŁ TEORETYCZNY - w rozdziale tym należy nakreślić ogólne tło podjętego problemu oraz przedstawić stan aktualnej wiedzy, obejmującej badane zagadnienie; z wykorzystaniem literatury i znajomości prawa przepisów prawa autorskiego. Niedopuszczalne jest przepisywanie lub przeklepanie całości lub fragmentów publikacji.
5. METODOLOGICZNE PODSTAWY BADAŃ WŁASNYCH – opis przedmiotu i cel badań, charakterystyka wykorzystanych materiałów i zastosowanych metod, technik i narzędzi badawczych przy wykonywaniu badań.
6. ANALIZA I INTERPRETACJA BADAŃ WŁASNYCH - podsumowanie i wnioski, które korespondują z założonymi celami, wynikają z omówienia wyników;
7. ZAKOŃCZENIE
8. SPIS TABEL, WYKRESÓW
9. BIBLIOGRAFIA (alfabetyczny wg nazwisk autorów spis prac naukowych, czyli publikacji z czasopism naukowych, książek, monografii itp. oraz pozycji internetowych, cytowanych w tekście); co najmniej kilkanaście pozycji;
10. STRESZCZENIE w języku polskim (oraz identyczne w j. angielskim) - na jednej stronie przedstawiamy: cel pracy, wykorzystane materiały i metody oraz podsumowanie i wnioski).
11. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW, np. tytułów tabel, podpisów rycin, fotografii, z numerami stron.

V. Forma pracy

1. Maszynopis do druku powinien spełniać wymogi określone w Uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 z dnia 21 maja 2014 r., tj.:
  - a) edytor tekstu Word, czcionka Times New Roman, tytuły rozdziałów napisane czcionką 14 pkt. (duże litery), a tekst czcionką 12 pkt.;
  - b) strona tytułowa pracy dyplomowej powinna być przygotowana według wzoru umieszczonego w Załączniku nr 3 w/w Uchwały;

- c) standardowy styl dokumentu to: format A 4, wielkość czcionki podstawowej – 12 pkt, wielkość nagłówków (głównych - rozdziałów) - 14 pkt - pogrubione, wielkość nagłówków (podpunktów – podrozdziałów) – 13 pkt – pogrubione, styl czcionki *Times New Roman*, odstępy między wierszami 1,5, marginesy: górny - 2,5 cm., dolny – 2,5 cm., lewy - 3,5 cm., prawy - 2,0 cm, tekst wyrównany (wyjustowany) do obu marginesów, wcięcie każdego akapitu 1,25 cm, strony numerowane.
- d) główne rozdziały (wstęp, cel, itd.) rozpoczynamy od nowej strony;
- e) każdy akapit należy rozpoczynać wcięciem 0,5 cm;
- f) nie stawiać kropek na końcu tytułu rozdziału lub podrozdziału;
- g) numeracja stron automatyczna, numery stron wyrównane do górnego środka, bez numeru na pierwszej stronie (pierwszą stroną pracy jest strona tytułowa);
- h) na końcu wiersza nie mogą występować pojedyncze litery lub spójniki. Przeniesienie spójnika do kolejnego wiersza przy użyciu tzw. „twardej spacji” (kombinacja klawiszy: Ctrl + Shift + spacja);
- i) należy stosować w pracy formę bezosobową (zrobiono, policzono) lub stronę bierną (zostało zrobione, zostało policzone);
- j) zdań nie zaczyna się od słów: aby, ponieważ, więc, a także od spójników, skrótów lub cyfr;
- k) ryciny, tabele i fotografie należy umieszczać w tekście i numerować cyframi arabskimi według kolejności występowania w pracy. Podpisy rycin i fotografii powinny być umieszczone pod rysunkiem lub zdjęciem, a podpisy tabel należy umieścić nad tabelą. Dodatkowe objaśnienia pod tabelą lub pod podpisem rysunku. W tekście pracy należy się powoływać: bez nawiasu: tabela 1, rycina 1; lub w nawiasie (tab. 1), (ryc.1);
- l) Wszystkie cytowane w tekście prace/publikacje muszą być ujęte w BIBLIOGRAFII;
- m) w podpisach (legendach) przeniesionych z literatury i umieszczonych w pracy rysunków, rycin, schematy, zdjęć itp. muszą być umieszczone powołania (cytowania) na pozycje, z których je zaczerpnięto.
- n) spis cytowanych publikacji powinien być umieszczony w rozdziale BIBLIOGRAFIE alfabetycznie w stosunku do pierwszych liter pierwszego autora publikacji wg poniższych wzorów:

Przypis – komentarz, objaśnienia, uwagi dodane przez autora lub wydawcę do tekstu dzieła, umieszczone zwykle u dołu strony, na końcu rozdziału lub na końcu dzieła.

Wzór 1 – zapis pracy zwartej

1. M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2007, s. 12.
2. Ibidem, s. 12. (lub Tamże, s. 12)
3. Ibidem (oznacza, że nadal aktualna jest s.12.)
4. M. Łobocki, *Wprowadzenie...*, op. cit., s.17.
5. M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2007, s. 12 i nast.

Wzór 2 – zapis artykułu (opracowania) zamieszczonego w pracy zwartej (pod redakcją)

1. J. Gęsicki, *Teorie i koncepcje szkoły przyszłości*, [w:] Cz. Plewka, H. Bednarczyk (red.), *Vademecum menedżera oświaty*, Instytut Technologii Eksploatacji, Radom 2000, s. 32.
2. J. Gęsicki, *Teorie...*, op. cit. s. 36.
3. Ibidem (Tamże), s. 36).

Wzór 3 – zapis artykułu zamieszczonego w czasopiśmie

1. J. Fudali, *Szkolne kluby wyzwania cywilizacyjnego*, „Ruch Pedagogiczny” 1994 nr 1, s. 5.
2. J. Fudali, *Szkolne...*, po. cit., s. 7.
3. Ibidem (Tamże, s. 7)

Wzór 4 – zapis aktów prawnych

1. Rozporządzenie z dnia 15 lutego 1999 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać osoby zajmujące stanowiska dyrektorów oraz inne stanowiska kierownicze w przedszkolach oraz poszczególnych typach szkół i placówek, Dz.U. z 1999 r. Nr 14, poz. 126.

VI. Elementy podlegające ocenie pracy dyplomowej to:

1. Kwestie merytoryczne, tj.:
  - c) zgodność treści pracy z tematem;
  - d) poprawnie określony i osiągnięty cel pracy;
  - e) określenie i dobór metod badawczych;
  - f) prawidłowość wysnutych wniosków.
2. Kwestie redakcyjne, tj.:
  - a) układ pracy (struktury podziału treści, kompletności rozdziałów);
  - b) sposób doboru i wykorzystania źródeł literaturowych;
  - c) prawidłowość cytowań literatury i zapisu bibliograficznego;
  - d) poprawność składniowa, gramatyczna i ortograficzna.

CZĘŚĆ B. EGZAMIN DYPLOMOWY

(jest zgodny z § 6 Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie zmian w procesie dyplomowania w PWSZ AS w Wałbrzychu).

1. Warunkiem przystąpienia do ustnego egzaminu dyplomowego jest uzyskanie 180 pkt. ECTS, w tym 10 ECTS za **napisanie pracy licencjackiej (część A w procesie dyplomowania)**.
2. Student na egzaminie dyplomowym odpowiada przed komisją egzaminacyjną na trzy pytania, po jednym z zakresu metodologii badań, pracy dyplomowej oraz z zagadnień ogólnopedagogicznych, sprawdzające kierunkowe efekty kształcenia, które są udostępniane studentom w formie problemowych zagadnień
3. Ocena za egzamin dyplomowy jest średnią arytmetyczną z trzech ocen: za prezentację pracy, która weryfikuje kierunkowy efekt kształcenia oznaczony symbolem K_W11, oraz za odpowiedzi na każde z dwóch pytań.
4. Po zakończeniu egzaminu dyplomowego komisja ustala ocenę końcową na dyplomie opierając się na wytycznych określonych w stosownych dokumentach uczelni (Uchwała o dyplomowaniu, Regulamin studiów PWSZ AS w Wałbrzychu).

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU TECHNIKI DENTYSTYCZNE

Dwuetapowy (A+B) proces dyplomowania, obejmuje: napisanie pracy licencjackiej (część A) oraz egzamin dyplomowy (część B). Celem procesu jest weryfikacja zakładanych efektów kształcenia dla kierunku *Techniki dentystyczne* na poziomie studiów licencjackich (pierwszego stopnia) o profilu praktycznym, które są wyszczególnione i opisane symbolami: w zakresie wiedzy (K_W01 do K_W12), umiejętności (K_U01 do K_U13 i kompetencji K_K01 do K_K06) w załączniku nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 2/2015 z 18 lutego 2015 r. *w sprawie tworzenia i dokumentowania programów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, studiach podyplomowych, kursach doszkalających i szkoleniach*).

W szczególności należy potwierdzić kierunkowe efekty kształcenia w zakresie:

- a) rozwiązywania problemów i zagadnień dentystycznych w zakresie protetyki i ortodoncji, przy wykorzystaniu wiedzy o charakterze ogólnym i specjalistycznym oraz dostępnej literatury, czego dowodzi tytuł pracy licencjackiej,
- b) umiejętności wykonywania podstawowych czynności w pracowniach protetycznych potwierdzonych zaliczeniem praktycznym na zakończenie zajęć z technik protetycznych,
- c) wykorzystania danych koncepcji/metod/technik oraz stosowania współczesnych, typowych rozwiązań dentystycznych (co dokumentuje rozdział pracy licencjackiej pt. wstęp),
- d) jasnego sprecyzowania realizowanego celu pracy, a także jej zakresu,
- e) przedstawiania doboru materiałów i metod badawczych oraz własnego sposobu rozwiązania zagadnienia z odpowiednim uzasadnieniem wyboru (omówienie wyników),
- f) czytelnego opisu i prezentacji swojego modelu i formułowania stosownych wniosków w pracy licencjackiej (prezentacja pracy podczas egzaminu dyplomowego).

CZĘŚĆ A. NAPISANIE PRACY LICENCJACKIEJ

Rozwiązania szczegółowe przebiegu procesu dyplomowania są zgodne z uregulowaniami prawnymi zawartymi w Uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu z dnia 21 maja 2014 roku oraz

Regulaminem Antyplagiatowym wprowadzonym Zarządzeniem Rektora Nr 19/2013 z dnia 12 kwietnia 2013.

IV. Informacje ogólne

1. Praca dyplomowa dokumentuje wykonanie końcowej pracy protetycznej, którą student wykonuje w ramach ćwiczeń laboratoryjnych. Urządzenia potrzebne do wykonania pracy oraz podstawowe materiały zapewnia uczelnia.
2. Student pisze pracę dyplomową pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego: profesora, doktora habilitowanego lub doktora. Na uzasadniony wniosek opiekuna pracy lub studenta dyrektor instytutu może wyznaczyć innego opiekuna pracy.
3. Opiekun pracy śledzi tok realizacji zadań i udziela dyplomantowi pomocy merytorycznej oraz redakcyjnej, a w szczególności w zakresie sprecyzowania tematu, odpowiednim doborze i wykorzystaniu literatury, doborze materiałów i technik oraz opracowania redakcyjnego.
4. Tematyka pracy dyplomowej powinna, w miarę możliwości odzwierciedlać umiejętności zdobyte podczas zajęć praktycznych z przedmiotów: Techniki protetyczne i Techniki ortodontyczne.
5. Temat pracy dyplomowej musi być zatwierdzony przez opiekuna pracy nie później niż do końca marca szóstego semestru studiów.
6. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 oraz wewnętrznymi ustaleniami KZdsJK na kierunku Techniki Dentystyczne praca dyplomowa musi zawierać autorską część twórczą o charakterze badawczym.
7. Praca dyplomowa nie może nosić cech plagiatu. Niedopuszczalne są zbyt długie cytowania i nadmierne eksploatowanie jednego źródła. Tabele, wykresy, rysunki, fotografie itp. pochodzące z innych źródeł powinny zawierać przypisy do źródła informacji. Wyklucza się wykorzystywanie cudzego tekstu (także ze zmianami redakcyjnymi) bez podawania źródła.
8. Praca dyplomowa podlega procedurze antyplagiatowej, zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Rektora *w sprawie wprowadzenia Regulaminu antyplagiatowego określającego zasady funkcjonowania Systemu Plagiat.pl w PWSZ AS w Wałbrzych.*

9. Student dołącza do pracy dyplomowej oświadczenie, że praca została napisana samodzielnie oraz nie była wcześniej przedmiotem procedur związanych z uzyskaniem tytułu zawodowego oraz że wersja drukowana jest identyczna z załączoną wersją elektroniczną (załącznik nr 1 do Uchwały 22/2014).
10. Złożenie pracy dyplomowej w terminie określonym w § 4 Uchwały Senatu nr 22/2014 jest warunkiem zaliczenia seminarium dyplomowego, którego przedmiotowe efekty kształcenia obejmują przygotowanie pracy dyplomowej.

V. Zasady edytorskie pisania pracy dyplomowej.

1. Założenia ogólne.

Praca dyplomowa powinna posiadać łączną objętość nie mniejszą niż 30 stron. Treść pracy dyplomowej pisze się bezosobowo np. omówiono lub w trzeciej osobie liczby pojedynczej np. autorka podjęła się omówienia. Nie stosuje się pierwszej osoby liczby pojedynczej. Rozdziały powinny zaczynać się i kończyć normalnym tekstem. Nie kończy się rozdziałów rysunkiem lub tabelą. Każdy rysunek (rycina) i tabela zamieszczona w jakiegokolwiek części pracy powinna znaleźć swój odnośnik w tekście. W całej pracy należy, jeśli jest to możliwe, odnosić się do najnowszych pozycji literaturowych. Cała praca powinna być pisana po polsku, stąd w spisie literatury nie należy używać słów i skrótów angielskich np. "vol (volume), lecz "t." (tom). Oczywiście uwaga ta nie dotyczy tytułów cytowanych prac.

2. Układ pracy dyplomowej.

Wymaga się następujący układ pracy dyplomowej:

- a) a) strona zawierająca dedykacje i /lub podziękowania (wg. uznania dyplomanta),
- b) strona tytułowa (wzór strony tytułowej w załączniku nr 3 Uchwały Senatu 22/2014)
- c) spis treści – umieszcza się w nim wszystkie części składowe pracy dyplomowej w kolejności występowania w pracy z dokładnym podaniem stron od których się rozpoczynają. Pierwsza strona spisu treści jest jednocześnie pierwszą numerowaną stroną pracy dyplomowej.

d) wstęp – (3-5 stron) w rozdziale tym należy nakreślić ogólne tło badanego problemu oraz przedstawić stan aktualnej wiedzy obejmującej badane zagadnienie. Rozdział ten powinien być podzielony na stosowne podrozdziały numerowane wg schematu:

1.1.

1.2.

1.2.1.

e) cel pracy – (na jednej stronie)

f) materiały i metody – (3-5 stron), charakterystyka wykorzystanych materiałów i zastosowanych metod przy wykonywaniu końcowej pracy protetycznej,

g) wyniki – (7-10 stron) zawierają szczegółowo opisany model (wraz ze zdjęciem wykonanej pracy i odniesieniem do danych literaturowych), ew. tabele, wykresy,

h) podsumowanie i wnioski – (1-4 strony) powinny korespondować z założonymi celami oraz opierać się na wynikach badań własnych,

i) bibliografia – alfabetyczny wg. nazwisk autorów spis prac naukowych, książek, monografii itp. oraz pozycji internetowych do których odnoszono się w tekście, co najmniej kilkanaście pozycji,

j) streszczenie w języku polskim i identyczne w języku angielskim (abstrakt) - na jednej stronie student przedstawia cel pracy, wykorzystane materiały i metody, podsumowanie pracy i wnioski,

k) spis tabel i rycin

3. Wymagania edytorskie

Maszynopis do druku powinien spełniać podstawowe wymogi określone w Uchwale Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 22/2014 z dnia 21.05.2014 roku oraz szczegółowe wytyczne określone przez Kierunkowy Zespół do Spraw Jakości Kształcenia na kierunku Techniki Dentystyczne.

W myśl postanowień KZdsJK ustala się:

a) główne rozdziały (wstęp, cele pracy, itd.) rozpoczyna od się nowej strony,

b) każdy akapit rozpoczyna się wcięciem 0,5 cm,

c) nie stawia się kropek na końcu tytułu rozdziału lub podrozdziału;

- d) numery stron mają być wyrównane do środka, bez numeru na pierwszej stronie (pierwszą stroną pracy jest strona tytułowa),
- e) na końcu wiersza nie mogą występować pojedyncze litery lub spójniki. Przeniesienie spójnika do kolejnego wiersza przy użyciu tzw. „twardej spacji” (kombinacja klawiszy: Ctrl + Shift + spacja),
- f) zdań nie zaczyna się od słów: aby, ponieważ, więc, a także od spójników, skrótów lub cyfr,
- p) ryciny, tabele i fotografie należy umieszczać w tekście i numerować cyframi arabskimi według kolejności występowania w pracy. Podpisy rycin i fotografii powinny być umieszczone pod rysunkiem lub zdjęciem, a podpisy tabel należy umieścić nad tabelą. Dodatkowe objaśnienia pod tabelą lub pod podpisem rysunku. W tekście pracy należy się powoływać: bez nawiasu: tabela 1, rycina 1; lub w nawiasie (tab. 1), (ryc. 1),
- q) Nie stawia się spacji przed znakiem przestankowym, lecz po znaku przestankowym,
- r) Nie stawia się spacji między nawiasem otwierającym i pierwszym słowem w nawiasie, ani między ostatnim słowem w nawiasie a nawiasem zamykającym,
- s) powołania na piśmiennictwo (cytowania) należy podać w tekście w nawiasie kwadratowym wg schematu: [Nazwisko pierwszego autora, rok] dla prac jednoautorskich, [Nazwisko pierwszego autora, nazwisko drugiego autora, rok] dla prac dwuautorskich, i/lub [Nazwisko pierwszego autora i wsp., rok] dla prac wieloautorskich. Wszystko co jest w spisie literatury powinno być w tekście,
- t) w podpisach (legendach) przeniesionych z literatury i umieszczonych w pracy rysunków, rycin, schematy, zdjęć itp. muszą być umieszczone powołania (cytowania) na pozycje, z których je zaczerpnięto,
- u) spis cytowanych publikacji powinien być umieszczony w rozdziale PIŚMIENNICTWO, alfabetycznie w stosunku do pierwszych liter pierwszego autora publikacji wg poniższych wzorów:

Publikacje w czasopismach:

Nazwisko, skrót imienia (imion) pierwszego autora, nazwisko i skrót imienia (imion) drugiego autora, (rok). Tytuł artykułu (podajemy pełne nazwy czasopism albo ich skróty).

W całym rozdziale musi pozostać jednorodność w tym względzie. *Tytuł czasopisma*, nr tomu (nr): strony.

Przykład:

Garramone, G. (1985). Mapowanie zagrożeń mikologicznych. *Wiadomości parazytologiczne*, 29 (2): 149-159.

Publikacje książkowe (cała książka):

Nazwisko, skrót imienia (imion). (rok). *Tytuł książki*. Wydawnictwo, miejsce wydania.

Przykład:

Pali, J. (1974). *Niektóre problemy współczesnej genetyki i hodowli roślin*. PWRiL, Warszawa.

Rozdział/fragment książki z pracy zbiorowej:

Nazwisko, skrót imienia (imion). (rok). Tytuł rozdziału. W: Skrót imienia (imion), nazwisko (red.), *Tytuł książki*, strony od-do, wydawnictwo, miejsce wydania.

Przykład:

Gołąb, J. (2010). Rola czynnika X w dermatozie. W: P. Kowalski (red.), *Dermatologia dla kosmetologów*, 235-302, PWN, Warszawa.

Publikacje na stronach internetowych np.

<http://www.pm.microbiology.pl> (dostęp 12.08.2015).

Student jest zobowiązany przygotować obok dwóch egzemplarzy wersji drukowanej pracy dyplomowej również zapis elektroniczny pracy na płycie CD (format pliku Word). Płytę taką umieszcza w białej kopercie i opisuje wg. wzoru strony tytułowej.

4. Elementy podlegające ocenie pracy dyplomowej

1) Kwestie merytoryczne:

- a) zgodność treści pracy z tematem;
- b) poprawnie określony i osiągnięty cel pracy;

- c) określenie i dobór metod badawczych;
  - d) jakość wykonanej końcowej pracy protetycznej (modelu);
  - e) prawidłowość wysnutych wniosków.
- 2) Kwestie redakcyjne:
- a) układ pracy (struktury podziału treści, kompletności rozdziałów);
  - b) sposób doboru i wykorzystania źródeł literaturowych;
  - c) prawidłowość cytowań literatury i zapisu bibliograficznego;
  - d) poprawność składniowa, gramatyczna i ortograficzna.

CZĘŚĆ B. EGZAMIN DYPLOMOWY

Egzamin dyplomowy ma charakter teoretyczny. Celem procesu jest weryfikacja zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności dla kierunku Techniki Dentystyczne na poziomie studiów licencjackich o profilu praktycznym (załącznik nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu nr 2/2015 z 18 lutego 2015 roku *w sprawie tworzenia i dokumentowania programów kształcenia na studiach pierwszego oraz drugiego stopnia, studiach podyplomowych, kursach doksztalcających i szkoleniach*).

Warunkiem przystąpienia studenta do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie 210 punktów ECTS (w tym 10 punktów ECTS za wykonanie końcowej pracy protetycznej i napisanie pracy dyplomowej) oraz pozytywnie oceniona praca dyplomowa przez opiekuna pracy i recenzenta. Jeśli jedna z ocen pracy dyplomowej jest niedostateczna o dopuszczeniu studenta do egzaminu dyplomowego decyduje dyrektor instytutu po otrzymaniu opinii dodatkowego recenzenta. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez dyrektora instytutu, w skład której wchodzi opiekun pracy, recenzent i przewodniczący komisji (dyrektor instytutu lub powołany przez niego nauczyciel akademicki w stopniu co najmniej doktora). Egzamin dyplomowy musi odbyć się w sesji egzaminacyjnej w terminie wyznaczonym przez dyrektora instytutu lub w terminie poprawkowym w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej lub nieusprawiedliwionej nieobecności studenta na egzaminie dyplomowym.

1. Przebieg egzaminu dyplomowego

- 1) Student przedstawia w zwartej formie swoją pracę (należy podać temat pracy, cel, zastosowane materiały i metody badawcze oraz wyniki z wnioskami).
- 2) Następnie student odpowiada na dwa pytania wylosowane z listy zagadnień, która jest udostępniona studentom najpóźniej do listopada ostatniego semestru studiów. Zagadnienia zawierają treści zgodne z kierunkowymi efektami kształcenia na kierunku techniki dentystyczne.
- 3) Czas trwania egzaminu nie powinien przekraczać 30 minut.
- 4) Ocena za egzamin dyplomowy jest średnią arytmetyczną ocen za każde pytanie.

Po zakończeniu egzaminu dyplomowego komisja ustala ocenę końcową na dyplomie według wzoru: $W = x/2 + y/4 + z/4$, gdzie :

x - oznacza średnią arytmetyczną ocen z zaliczeń i egzaminów uzyskanych przez studenta w toku studiów

y – oznacza ocenę z egzaminu dyplomowego

z – oznacza ocenę pracy dyplomowej

Zgodnie z postanowieniami Uchwały Senatu nr 22/2014 §6 student, który otrzymał ocenę niedostateczną z egzaminu dyplomowego lub nie stawiał się na egzamin, a jego nieobecność była nieusprawiedliwiona ma prawo do przystąpienia po raz drugi (ostatni) do egzaminu dyplomowego w terminie wyznaczonym przez dyrektora instytutu w sesji poprawkowej.

ZASADY DYPLOMOWANIA NA KIERUNKU PIELĘGNIARSTWO

Egzamin dyplomowy

1. Egzamin dyplomowy na studiach pierwszego stopnia na kierunku *Pielęgniarstwo* jest egzaminem dwustopniowym i obejmuje część praktyczną oraz teoretyczną.
2. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:
  - uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w planie studiów,
  - złożenie wszystkich egzaminów przewidzianych w planie studiów,
  - uzyskanie łącznej liczby punktów ECTS dla kierunku pn. *Pielęgniarstwo*, tj. 186 ECTS.
  - złożenie w sekretariacie instytutu dwóch egzemplarzy (wraz z wersją elektroniczną) pracy dyplomowej oraz wymaganych dokumentów, wskazanych w Uchwale nr 22/2014 Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu w sprawie zmian do Uchwały 44/2013 w sprawie zmian procesu dyplomowania.
3. Egzamin dyplomowy z części praktycznej odbywa się przed komisją, w skład której wchodzi przewodniczący będący nauczycielem akademickim, posiadającym prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i co najmniej tytuł zawodowy magistra, oraz członkowie będący nauczycielami akademickimi posiadającymi prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i co najmniej tytuł zawodowy magistra. Dyrektor instytutu może dodatkowo powołać w skład komisji, pracownika posiadającego prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza zatrudnionego w placówce, w której odbywa się egzamin dyplomowy praktyczny.
4. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego teoretycznego na kierunku *Pielęgniarstwo*, jest uzyskanie przez studenta oceny pozytywnej z części praktycznej egzaminu dyplomowego.
5. Egzamin dyplomowy z części teoretycznej odbywa się przed komisją, powołaną przez dyrektora instytutu, w skład której wchodzi: przewodniczący oraz dwóch członków komisji. Przewodniczącym komisji egzaminu dyplomowego może być nauczyciel akademicki z co najmniej stopniem naukowym doktora w obszarze nauk medycznych,

nauk o zdrowiu i nauk o kulturze fizycznej. Członkami komisji są opiekun i recenzent pracy dyplomowej, lub inna osoba powołana przez dyrektora instytutu spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w instytucie, posiadający prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i co najmniej tytuł zawodowy magistra.

6. Na wniosek studenta lub opiekuna pracy dyplomowej, uczelnia przeprowadza otwarty teoretyczny egzamin dyplomowy.
7. Wniosek taki należy złożyć w sekretariacie instytutu, składając pracę dyplomową. Decyzję o przeprowadzeniu egzaminu otwartego podejmuje dyrektor instytutu.
8. Uczestnicy egzaminu otwartego, niebędący członkami komisji egzaminu dyplomowego, mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów. Nie mogą oni zadawać pytań dyplomantowi oraz uczestniczyć w obradach w części niejawniej oceniającej egzamin.
9. Niestawienie się osób trzecich w terminie otwartego egzaminu dyplomowego nie wstrzymuje przeprowadzenia egzaminu.

Egzamin praktyczny

1. Egzamin praktyczny odbywa się w oddziałach szpitalnych, w których student zrealizował zajęcia praktyczne. Oddziałami tymi są: oddział chorób wewnętrznych, oddział chirurgii ogólnej, oddział chorób dziecięcych.
2. Minimum dzień przed egzaminem, student osobiście losuje przed komisją powołaną przez dyrektora instytutu termin i miejsce (oddział), w którym będzie zdawał egzamin. W wyjątkowych sytuacjach losowych (choroba, leczenie szpitalne, wypadek) losowania może dokonać inny, upoważniony pisemnie, student (**zał. 1**).
3. Grupa zdająca egzamin w danym dniu i oddziale liczy nie więcej niż 5 studentów.
4. Egzamin rozpoczyna się o godzinie 7.00 i trwa do 13.00, z 30 min. przerwą na posiłek.
5. Na egzamin student ma obowiązek zgłoszenia się w wyznaczonym miejscu 15 minut przed jego rozpoczęciem, w stroju służbowym i z identyfikatorem.
6. Egzamin dyplomowy rozpoczyna się losowaniem zadania egzaminacyjnego typu „próba pracy”, na którym umieszczone są inicjały pacjenta, rozpoznanie lekarskie oraz numer sali, w której przebywa pacjent/pacjentka (**zał. 2**).
7. Każdy pacjent przed przystąpieniem studenta do egzaminu - wyraża zgodę na objęcie go opieką przez dyplomanta/dyplomantkę.

8. Studentów obowiązuje w czasie egzaminu przestrzeganie przepisów wewnętrznych oddziału, przepisów BHP, przestrzeganie procedur obowiązujących w oddziale.
9. Wykonanie zadania egzaminacyjnego polega na:
  - sprawowaniu opieki pielęgniarskiej nad pacjentem/pacjentką w czasie egzaminu dyplomowego, w tym złożeniu ustnej relacji z ustalonej diagnozy oraz planu opieki,
  - złożeniu pisemnego i ustnego sprawozdania komisji w formie procesu pielęgnowania na arkuszach dostarczonych przez Komisję.
10. Wszystkie zaplanowane przez studenta działania są wykonywane w obecności członków Komisji.
11. Ocena działań studenta odbywa się według kryteriów oceny (**zał. 3**).
12. W przypadku, gdy działania studenta stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia pacjenta (pomyłka grupy krwi, nazwy, dawki, drogi podania zleconych leków oraz pomyłki w dokumentowaniu danych pacjenta/ dziecka), student otrzymuje ocenę niedostateczną.
13. Egzamin kończy się samooceną studenta i oceną ustaloną przez Komisję na podstawie kryteriów oceny.
14. W czasie trwania egzaminu student nie może opuszczać oddziału sam. W konieczności asystowania pacjentowi na konsultację, udaje się razem z członkiem Komisji.
15. W czasie trwania egzaminu student nie może korzystać z pomocy naukowych oraz wsparcia innych osób, poza niezbędną dokumentacją medyczną.
16. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół ogólny i protokół indywidualny studenta wraz z kryteriami oceny i ocenę końcową z egzaminu (**zał. 4**).
17. W oparciu o protokoły ogólne i indywidualne sporządza się protokół zbiorczy z egzaminu, który po podpisaniu przez wszystkich członków zostaje, dostarczony wraz z pozostałymi protokołami studentów do dyrektora instytutu.
18. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z części praktycznej egzaminu dyplomowego dyrektor instytutu wyznacza drugi termin egzaminu praktycznego jako ostateczny. Powtórny egzamin z części praktycznej nie może się odbyć później niż po upływie dwóch miesięcy od daty egzaminu pierwszego.
19. W przypadku niezdania egzaminu praktycznego w drugim terminie, dyrektor instytutu postanawia o powtórzeniu ostatniego semestru studiów, z wyłączeniem praktyki zawodowej, lub decyduje o skreśleniu z listy studentów.

Egzamin teoretyczny

Praca dyplomowa

1. Pracę dyplomową student może wykonywać pod kierunkiem nauczyciela akademickiego co najmniej ze stopniem naukowym doktora w zakresie obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, z prawem wykonywania zawodu lekarza/pielęgniarki, jak i nauczyciela akademickiego, posiadającego prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i co najmniej tytuł zawodowy magistra.
2. Temat pracy dyplomowej powinien być ustalony w porozumieniu z opiekunem pracy dyplomowej.
3. Praca dyplomowa na kierunku *Pielęgniarstwo* ma charakter kazuistyczny.
4. Tematy prac dyplomowych ostatecznie zatwierdza Senat PWSZ AS w Wałbrzychu w danym roku akademickim, w którym ma miejsce egzamin dyplomowy.
5. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor pracy oraz jeden recenzent - nauczyciel akademicki co najmniej ze stopniem naukowym doktora w zakresie obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, z prawem wykonywania zawodu lekarza/pielęgniarki, jak i nauczyciel akademicki, posiadający prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i co najmniej tytuł zawodowy magistra. Recenzenta wyznacza dyrektor instytutu.
6. Ocena pracy dotyczy przede wszystkim:
  - zgodności treści pracy z tytułem pracy,
  - układu pracy, kompletności tez,
  - merytorycznej oceny pracy,
  - charakterystyki doboru i wykorzystania źródeł,
  - oceny formalnej strony pracy (poprawności języka, techniki pisania itp.) (**zał. 5**).
7. Przy ocenie pracy dyplomowej stosuje się następującą skalę ocen:
  - bardzo dobry 5,0
  - dobry plus 4,5
  - dobry 4,0
  - dostateczny plus 3,5
  - dostateczny 3,0
  - niedostateczny 2,0.

8. Praca dyplomowa podlega procedurze antyplagiatowej, zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Rektora *w sprawie wprowadzenie regulaminu antyplagiatowego określające zasady funkcjonowania systemu Plagiat.pl w PWSZ w Wałbrzychu*.
9. Do pracy dyplomowej należy przygotować prezentację. Prezentacja pracy dyplomowej powinna uwzględnić cel pracy, najważniejsze tezy, zakres przeprowadzonych analiz, wnioski.
10. Sekretariat instytutu jest odpowiedzialny za techniczne przygotowanie egzaminu dyplomowego.
11. W ramach przedmiotów *Badania naukowe w pielęgniarstwie, Technologia informacyjna, Ochrona własności intelektualnej z przygotowaniem bibliotecznym*, student uzyskuje wiedzę i umiejętności z zakresu zasad pisania pracy o charakterze kazuistycznym.
12. Szczegółowe zasady pisania pracy dyplomowej zawarte zostały w przewodniku dyplomanta (załącznik 6).

Egzamin dyplomowy teoretyczny

1. Do **egzaminu teoretyczny** student może przystąpić po uzyskaniu pozytywnej oceny z egzaminu praktycznego oraz dwóch pozytywnych ocen pracy dyplomowej (opiekuna pracy i recenzenta). Jeśli jedna z ocen pracy dyplomowej jest niedostateczna o dopuszczeniu studenta do egzaminu dyplomowego decyduje dyrektor instytutu, po zasięgnięciu opinii dodatkowego recenzenta.
2. Egzamin teoretyczny jest egzaminem ustnym.
3. Egzamin teoretyczny polega na prezentacji pracy (prezentacja multimedialna) oraz na odpowiedzi na pytania komisji.
4. Po dyskusji nad pracą dyplomową student odpowiada na co najmniej dwa pytania. Jedno pytanie dotyczy wiedzy z zakresu podstaw pielęgniarstwa, drugie z zakresu przedmiotów klinicznych, tj. chirurgii i pielęgniarstwa chirurgicznego, interny i pielęgniarstwa internistycznego, pediatrii i pielęgniarstwa pediatrycznego.
5. Przy ustalaniu końcowej oceny pracy dyplomowej oraz przy ocenie odpowiedzi na pytania stosuje się skalę ocen określoną w § 4 ust.7.
6. Za ocenę egzaminu dyplomowego w części teoretycznej przyjmuje się średnią arytmetyczną z ocen uzyskanych za odpowiedzi na pytania.
7. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej wyłącznie z części teoretycznej egzaminu dyplomowego, student składa powtórny egzamin tylko z części teoretycznej.

8. Za ocenę końcową egzaminu dyplomowego przyjmuje się średnią arytmetyczną z ocen uzyskanych z części praktycznej i teoretycznej egzaminu dyplomowego.
9. Ocenę końcową studiów ustala się według wzoru:

$W = x/2 + y/4 + z/4$; gdzie:

- x – średnia arytmetyczna ocen z zaliczeń i egzaminów, uzyskanych przez studenta w toku studiów, z wyłączeniem egzaminu dyplomowego;
y – ocena egzaminu dyplomowego (część teoretyczna i praktyczna);
z – ocena pracy dyplomowej.

Na dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik studiów, zgodnie z zasadą:

- od 3,00 do 3,20 – dostateczny;
- od 3,21 do 3,70 – plus dostateczny;
- od 3,71 do 4,20 – dobry;
- od 4,21 do 4,49 – plus dobry;
- od 4,50 – bardzo dobry.

PRZEWODNIK DYPLOMANTA (dla studentów kierunku pn. *Pielęgniarstwo*)

Opracowanie pracy licencjackiej o charakterze pracy kazuistycznej przewiduje program studiów. Powinno to być oryginalne opracowanie studenta, dokonane w oparciu o pomoc opiekuna pracy.

Tematyka prac dyplomowych

Tematyka pracy może dotyczyć wielu różnych typów zagadnień w oparciu o wybrany przypadek kliniczny lub zjawisko, np.:

- przedstawienie wyczerpującej „historii choroby konkretnego pacjenta” poznanej w trakcie odbywania praktyki studenckiej. W piśmiennictwie medycznym opracowania takie są zwane „pracami kazuistycznymi”. Praca z tego zakresu tematycznego powinna obejmować nie tylko zapis wywiadu, badania fizykalnego, badań dodatkowych, rozpoznanie i epikryzę, lecz także rozważania z zakresu tzw. diagnostyki różnicowej, omówienia sytuacji rodzinnej, społecznej i różnych wyznaczników kondycji psychicznej pacjenta. Co najważniejsze praca tego typu powinna zawierać omówienie procesu opieki nad chorym, omówionego w sposób krytyczny, tzn. wskazujący nie tylko na zaistniałe fakty, ale i możliwości jego udoskonalenia.
- przedstawienie pewnego działu metod pielęgnowania chorych, pozostających w

określonych sytuacjach klinicznych (np. pielęgnowanie nieprzytomnych, chorych po udarze mózgu, chorych po urazach, zapobieganie odleżynom itp.) w odniesieniu do wybranego przypadku klinicznego wraz z własnymi, oryginalnymi rozważaniami dotyczącymi historii i możliwości przyszłego rozwoju tych metod.

- przedstawienie pewnego działu teorii lub modeli pielęgnowania (np. Nightingale, V. Henderson, D. Orem, C. Roy) wraz z własnymi, oryginalnymi rozważaniami dotyczącymi możliwości ich zastosowania w wybranym przypadku klinicznym, również w odniesieniu do prac uwzględniających wypowiedzi na ten temat w piśmiennictwie krajowym oraz zagranicznym.
- przedstawienie rozważań nad możliwością doskonalenia opieki nad chorymi lub szczególnie grupami osób (np. młodociani, osoby starsze, uczniowie) pozostających w określonych, zaobserwowanych przez studenta sytuacjach zdrowotnych lub okolicznościach bytowych poprzez metody wynikające z nauk społecznych, takich jak: socjologia, psychologia społeczna, zdrowie publiczne oraz nauk z zakresu podstaw opieki pielęgniarskiej i nauk w zakresie opieki specjalistycznej.
- przedstawienie własnej koncepcji usprawnienia działań z zakresu promocji zdrowia, edukacji prozdrowotnej, profilaktyki zdrowotnej w odniesieniu do stwierdzonego lub zaobserwowanego problemu zdrowotnego, bądź też wybranej sytuacji zdrowotnej chorego lub grupy osób, uwzględniającej najnowsze propozycje literatury zawodowej polskiej i zagranicznej.

Celem pracy o charakterze kazuistycznym jest opracowanie pewnego rodzaju poradnika, kompendium, zbioru zasad/procedur postępowania pielęgniarskiego, opisu praktycznego zastosowania określonego modelu bądź teorii pielęgnowania.

Oryginalność własnej pracy dyplomowej

Praca dyplomowa musi być napisana samodzielnie, jej treść należy analizować z opiekunem pracy dyplomowej. Niedopuszczalne jest zlecenie opracowania pracy innej osobie. Niedopuszczalne są jakiegokolwiek formy plagiatu (przepisywania z innych nieokreślonych w tekście źródeł).

Aby spełnić wymogi rzetelności autora pracy naukowej oraz również dla uchronienia się przed zarzutem popełnienia plagiatu należy wyraźnie określić, iż dany fragment jest cytatem oraz zaznaczyć to przez ujęcie tego fragmentu w cudzysłowy [ ]. Źródła wszystkich cytowanych fragmentów powinny być określone przez zamieszczenie w spisie literatury danych o tekście skąd

pobrano cytowany fragment. Można cytować dłuższe fragmenty tekstu tylko w wypadku uzyskania pisemnej zgody autora cytowanego tekstu.

Zgoda na prowadzenie badań

W większości przypadków wymagana jest zgoda na dostęp do dokumentacji medycznej wraz z danymi pacjenta.

Prośba o zgodę na udostępnienie danych medycznych oraz przeprowadzenie badań powinna być podpisana przez dyrektora instytutu Zdrowia PWSZ AS w Wałbrzychu i skierowana do dyrektora placówki medycznej, w której pacjent jest lub był leczony

Struktura pracy licencjackiej o charakterze pracy kazuistycznej

1. Strona tytułowa
2. Spis treści
3. Wykaz skrótów
4. Wstęp
5. Cel pracy
6. Materiał i metody
7. Analiza przypadku
8. Rezultat pracy (Proces pielęgnowania/Standard opieki pielęgniarstwa/Zastosowanie modelu, teorii pielęgnowania w opiece pielęgniarstwa/Plan edukacji i rozwoju pacjenta/Program promocji zdrowia/ Plan edukacji zdrowotnej/Program profilaktyki zdrowotnej)
9. Dyskusja
9. Wnioski
9. Streszczenie (w języku polskim i angielskim)
10. Piśmiennictwo
10. Wykaz tabel
11. Wykaz rycin
12. Wykaz fotografii
13. Załączniki

Praca licencjacka powinna zawierać 60% pielęgniarstwa, 40% kliniki.

Spis treści

Powinien zawierać wykaz poszczególnych części pracy, z podaniem tytułów rozdziałów, czy też podrozdziałów oraz numeru strony, na której się znajduje.

Wykaz skrótów

Zawiera zestawienie stosowanych skrótów wraz z wyjaśnieniem ich znaczenia. Przykład:
HDL- lipoproteina o wysokiej gęstości (*ang. High density lipoprotein*) OUN-
ośrodkowy układ nerwowy PLT - płytki krwi (*ang. platelets*)

Wstęp

Wstęp to pogładowe, ogólne przedstawienie określonego przedmiotu pracy. To wprowadzenie w badane zagadnienie, charakterystyka stanu badań w interesującym nas zakresie, w oparciu o dostępną literaturę oraz ukazanie intencji autora i przygotowanie czytelnika do lektury głównej części pracy.

Błędem jest opracowanie wstępu w postaci szczegółowej prezentacji tematu (praca pogładowa). Do wiedzy teoretycznej z danego zakresu można odnieść się w dyskusji, pamiętając, aby nie przedstawiać tych samych treści we wstępie, jak i w dyskusji.

Cel pracy

Jasne i precyzyjne sformułowanie w postaci zdań twierdzących zamierzeń autora pracy.

Przykłady:

1. .... Określenie wieloaspektowych problemów pielęgnacyjnych w opiece nad .....
2. Analiza możliwości zastosowania modelu pielęgnowania .... nad pacjentem z .....
3. Opracowanie planu opieki pielęgnarskiej w przypadku .....
4. Przybliżenie zagadnienia związanego z chorobami.....
5. Przedstawienie postępowania leczniczego i pielęgnacyjnego u pacjenta po.....

Material i metody

Charakterystyka grupy badanej wskazanie przedmiotu badań, przedstawienie metod badawczych, zastosowanych technik i narzędzi badawczych.

Przedmiot badań

Wskazanie obiektów i zjawisk, o których chcemy formułować sądy w procesie badania, przy czym przedmiotem badania są owe przedmioty i zjawiska.

Przykład:

Przedmiotem badań jest proces diagnostyczno - terapeutyczny i pielęgnacyjny w danym przypadku klinicznym.

Przedmiotem badań jest opieka pielęgniarska nad pacjentem
z .....

Metoda badawcza

Metoda indywidualnego przypadku.

Opis technik i narzędzi badawczych

Techniki badawcze: wywiad (kwestionariusz wywiadu), obserwacja (kwestionariusz obserwacji), analiza dokumentacji medycznej (historia choroby, wyniki badań, itp.), stosowane skale, np. skala samoobsługi, skala ryzyka odleżyn, skala bólu, testy psychologiczne i inne.

Analiza przypadku:

Kliniczne rozpoznanie lekarskie

Prezentacja historii choroby pacjenta XX cierpiącego na ...

Badanie fizykalne pacjenta: badanie podmiotowe i przedmiotowe

Wyniki badań dodatkowych laboratoryjnych

Wyniki badań dodatkowych obrazujących zmiany narządowe

Zapisy opinii konsultantów

Opis zastosowanego leczenia (zlecenia)

Epikryza lekarska

Rezultat pracy

Proces pielęgnowania/Standard opieki pielęgniarskiej/ Zastosowanie modelu, teorii pielęgnowania w opiece pielęgniarskiej/ Plan edukacji i rozwoju pacjenta/ Program promocji

zdrowia/ Plan edukacji zdrowotnej/Program profilaktyki zdrowotnej Przedstawienie opieki pielęgniarstwa w określonym przypadku klinicznym, sytuacji zdrowotnej w postaci :

- * procesu pielęgnowania
- * standardu opieki pielęgniarstwa
- * opisu zastosowania wybranego modelu, teorii pielęgnowania w praktyce pielęgniarstwa
- * planu edukacji i rozwoju pacjenta lub opracowania:
  - * programu promocji zdrowia,
  - * planu edukacji zdrowotnej
  - * programu profilaktyki zdrowotnej

Opis procedur zastosowanych w przypadku pielęgnacji i leczenia pacjenta ... Procedury zalecane, wynikające z danych literaturowych. Wyniki badań/analiz/obserwacji mogą być prezentowane w formie opisowej, zebrane w tabelach, przedstawione w formie graficznej lub fotograficznej.

Tabele należy numerować kolejno cyfrą rzymską, a tytuł umieszczać nad tabelą. Ryciny i fotografie powinny się numerować cyfrą arabską, a tytuł umieszczać pod nimi.

Dyskusja

Dyskusja porównawcza analizowanego przypadku z danymi z piśmiennictwa ze zwróceniem uwagi na: typowość- potwierdzenie danych z piśmiennictwa, czy też nietypowość obrazu/ przebiegu procesu pielęgnowania, zastosowanych procedur pielęgnacyjnych.

W dyskusji należy również przedstawić etapy czy też cechy opieki będące oryginalną obserwacją, wskazać obszary dotychczasowego braku wiedzy lub innowacje w zakresie analizowanego tematu. Jeśli w pracy porównywane są dwa przypadki , wówczas należy wskazać różnice i podobieństwa w sprawowaniu opieki pielęgniarstwa w aspekcie bio-psycho-społecznym w obu sytuacjach klinicznych.

Dyskusja powinna zawierać wprowadzenie do zagadnienia (kilka zdań wstępu), rozwinięcie zagadnienia oraz zakończenie przedstawiające odpowiedź na główny problem badawczy wraz z zaznaczeniem, czy cel pracy został osiągnięty.

Wnioski

To jasne i proste sformułowania dające jednoznaczną odpowiedź na postawione cele pracy. Kolejność przedstawionych wniosków powinna odpowiadać założeniom sformułowanym w rozdziale „Cel pracy”.

Wnioski nie są wynikami badań/obserwacji zawartymi w podsumowaniu, ale wręcz zaleceniami, wskazówkami dla praktyki pielęgniarskiej.

Piśmiennictwo

W pracy należy cytować publikacje z ostatnich 10 lat. Przy braku aktualnych doniesień dopuszcza się wykorzystanie starszych źródeł.

Zaleca się, aby bibliografia pracy licencjackiej zawierała co najmniej 25 pozycji. W spisie piśmiennictwa należy podawać tylko te pozycje, które są cytowane w tekście, przy czym w tekście należy podać numer pozycji piśmiennictwa w nawiasie typu [ ].

Sposób umieszczania piśmiennictwa oraz sposób jego cytowania określają zasady, tzw. Konwencji z Vancouver opracowane przez Międzynarodowy Komitet Redaktorów Periodyków Medycznych (ICMJE- International Committee of Medical Journal Editors).

Spis piśmiennictwa należy ułożyć zgodnie z kolejnością cytowania prac. W tekście prace powinny być cytowane w nawiasach przed kropką kończącą zdanie. W przypadku powoływania się na autorów pracy cytowanie umieszcza się bezpośrednio po nazwisku, np. „Według Poznańskiej i wsp. [12] badanie to stanowi...”

Standardowy artykuł z czasopisma

Należy wpisać nazwiska autorów cytowanych prac, inicjały imion, tytuł pracy, skrót nazwy czasopisma zgodny z Medline, rok wydania, tom, strony. Jeżeli jest ich więcej - należy wymienić 3, a pozostałych pominąć dopisując „i wsp.” (lub et al. w przypadku artykułu w języku angielskim).

Przykład:

Sienkiewicz-Jarosz H, Ryglewicz D. Badanie biomarkerów w udarach mózgu. Udar mózgu 2007; 9: 67-74.

Marquardt L, Ruf A, Mansmann U et al. Inflammatory response after acute ischemic stroke. J Neurol Sci 2005; 236: 65-71.

Książka / Rozdział w książce Książki

Należy podać nazwisko autora, inicjały imion,
tytuł, wydawcę, miejsce i rok wydania.

Przykład:

Jaracz K, Kozubski W. Pielęgniarstwo neurologiczne. PZWL, Warszawa 2008

Rozdział książki

Należy podać nazwisko autora, inicjał imienia, tytuł rozdziału, tytuł książki, z której rozdział
pochodzi, redaktora wydania, wydawnictwo, rok wydania, strony.

Przykład:

Kazimierski R, Niezgoda A. Podstawy badania neurologicznego. w: Jaracz K , Kozubski W (red).
Pielęgniarstwo neurologiczne. PZWL, Warszawa 2008; str. 100-127.

Monografia

Należy podać: nazwisko autora, inicjał imienia, tytuł książki, wydawnictwo, rok wydania, strony.

Strony internetowe

Należy podać nazwę strony (materiału źródłowego), adres URL i datę wejścia na stronę.

Przykład:

Kasztelowicz P: HON Code of Conduct (HONcode) for medical and health Web sites.
<http://www.hon.ch/HONcode/Polish>, data dostępu: 18.08.2016.

W pracy nie należy umieszczać informacji ze źródeł nieautoryzowanych
i nierecenzowanych, np. z ogólnodostępnych stron internetowych.

Streszczenie

Streszczenie to krótka replikacja każdej części pracy. Powinno zawierać krótkie
wprowadzenie w tematykę, zwięzłe przedstawienie celu pracy, materiału i metodyki oraz
uzyskanych wyników i wniosków. W streszczeniu nie umieszcza się dyskusji.

Na stronie zawierającej streszczenie pracy u góry osobnej strony powinien widnieć tytuł
pracy, a poniżej ponownie imię i nazwisko autora.

Tekst streszczenia powinien liczyć ok. 150 słów, maksymalnie 250 słów. Pod streszczeniem
pracy należy wpisać 6 słów kluczowych.

Streszczenie w języku angielskim powinno być zapisane w sposób analogiczny.

Wykaz tabel

Zawiera spis tabel w kolejności ich występowania w tekście pracy.

Wykaz rycin

Spis rycin zgodnie z kolejnością ich występowania w pracy.

Wykaz fotografii

Spis fotografii umieszczonych w pracy.

Załączniki

To zbiór różnych materiałów, których nie umieszcza się w tekście głównym ze względu na brak uzasadnienia merytorycznego lub ze względu na dużą ich objętość. Może to być, np. kwestionariusz wywiadu, skale oceny ryzyka odleżyn, itp.

Redakcja tekstu pracy

1. Praca powinna liczyć ok. 30 - 45 stron wydruku komputerowego.
2. Pracę sporządzić w 2 egzemplarzach.
3. Wydruk komputerowy formatu A4, dwustronny.
4. Ilość znaków na stronie - średnio 1800 znaków.
5. Typ czcionki - Times New Roman.

Wielkość czcionek:

6. Tytuły rozdziałów: 18 pkt.
7. Tytuły podrozdziałów: 16 pkt
8. Tekst : 12 pkt
9. W tekście pracy tytuły rozdziałów powinny być napisane czcionką pogrubioną. Nie należy stosować centrowania tekstu. Tytuły rozdziałów i podrozdziałów nie powinny być pisane dużymi literami, ani nie powinny być podkreślane.
10. Ustawienia strony:
  - a. margines górny, dolny i prawy szerokość : 2,5 cm
  - b. margines lewy : 3,5 cm
11. Odstęp między wierszami - interlinia: 1,5
12. Kolejne numery stron : na dole każdej strony
13. Stroną pierwszą jest strona tytułowa- bez widocznego numeru
14. Format strony tytułowej (według wzoru)

15. Opisy tabel na górze tabeli z kolejnym numerem (cyfra rzymska)
16. Opisy ilustracji, rycin, fotografii na dole z kolejnym numerem (cyfra arabska)
17. Szerokość tabel i rysunków nie może przekraczać 13 cm.
18. W tabelach i opisach rysunków należy używać pisma Arial Narrow CE wielkości 10 punktów.
19. Tytuły i podtytuły w spisie treści powinny być pisane pismem tekstowym (nie wersalikami). W spisie treści nie należy stosować pogrubienia czcionki.
20. Wymieniając farmaceutyki należy stosować międzynarodowe nazwy leków.
21. Należy stosować skróty według międzynarodowego układu jednostek miar (SI).
22. Gotowa praca licencjacka wraz z zapisem na płycie CD-R powinna być złożona w dwóch egzemplarzach oprawionych w miękką okładkę w sekretariacie Instytutu Zdrowia.
23. Tekst na nośniku informacji powinien być zapisany w edytorze Word dla Windows.